Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

CUMARTESİ 16 AĞUSTOS 1980
10 LİRA

8.SAYFADA
ÖMER TANLAK'LA HOLLANDA'DA BİR GÜN
Yıldırım DAĞYELİ

17 — MHP Merkezindeki adam itiraf'a devam ediyor

Nasıl ülkücü olmuştum?

Adım Ali Yurtaslan. Niğde'nin Bor kazası Bahçeli kasabasındanım. 22 yaşındayım. Ülkücülüğün ne olduğunu bildiğim için değil, komünizme karşı olduğum için ve çevremin de etkisiyle ülkücü oldum. Ailem dindar bir ailedir.

1972-73'de Niğde Sanat Enstitüsünde ülkücü oldum. Okulda bu davanın mücadelesini vermeye başladım. Okul açıldıktan bir ay sonra Hasan Dağdelen adlı bir genci yaraladım. Hasan da bizim okuldaydı. Bir gün defterlerimin arasına "faşist", "it", "köpek" diye yazmış. Kendisine küfrettim. Kavga ettik, bana bıçak çekti, ben de elindeki bıçağı alarak onu 4-5 yerinden yaraladım. Olay örtbas edildi. Adliyeye intikal etmedi. Okulda ülkücülerin lideri oldum. Bana Niğde'de "Gangster Ali"denmeye başlandı.

1973 yılında Niğde'de Ülkü Ocağını kurduk. Hepimiz lise talebesiydik. Yaşımız 18'den küçük olduğu için derneği yaşı tutan büyüklere kurdurduk.

Bu yıllarda okulda, yolda devrimcilerle kavga ediyor, onları dövüyorduk. Okullarda ve semtlerde hakimiyet mücadelesine giriştik. Niğde Lisesini hakimiyetimiz altına aldıktan sonra, lisenin pansiyonunda faaliyetlere başladık. Teşkilatlandık, seminerler verdik. O dönemde silah kullanmıyorduk. Olsa olsa zincir taşıyorduk.

1973-1974'te Sanat Enstitüsü hariç bütün okullarda hakimiyet kurduk. Bizim okul solcuların hakimiyetindeydi. Ben okula gidemiyordum. Solculara karşı daha büyük bir hınç duymaya başladım. Sınıf öğretmenimiz Hasan Özen ben derslere gelmediğim halde beni gelmiş gösteriyor ve idare ediyordu. Kendisi de ülkücüydü. Derslerimizin çoğuna bu öğretmen geliyordu. Ben ise vaktimi kavga etmekle geçiriyordum. Bir dönem sınıfta kaldım. 1975-1976 yılında Sanat Enstitüsünden mezun oldum.

1976 yılında Bahçeli kasabasında Büyük Ülkü Derneğinin Şubesini açtık. Daha doğrusu açılmasına ön ayak olduk. Maddi manevi yardımda bulunduk. O dönemde Ankara'da vergi kontrolörü olan Mehmet Eroğlu, yine Ankara'da Avukat İrfan Bakar ile Ankara Niğde Yurdu Müdürü Ali Işıklar ve Müdür Muavini Mustafa Şafak bizlere yardımcı oldular.

1976 yılında üniversiteye ön kayıt yaptırmak için Ankara'ya geldim. Niğde Öğrenci Yurduna gittim. Beni çok iyi karşıladılar. Yurttan referans alarak Mustafa Şafak ile Ülkü Ocakları Ankara Şubesine gittik. O dönemin Şube Başkanı Şahin Yıldırım ile konuştuk. **Bana "Teknik Öğretmen Okuluna girme, orada ülkücüler zaten kuvvetli, Gazi Eğitime gir" dedi.**

Yarın: Cezaevine düşüşüm Cezaevlerindeki MHP faaliyetleri

ÜGD'nin karakollar masası Pol-Bir'le birlikte çalışıyordu

MHP'nin "ölüm listesini" polisten Akova kurtardı

Enver Akova

Adalet Partisinden istifa edip, CHP hükümetinin 1978"de kurulmasında yeralan Akova, daha sonra tekrar AP'ye dönmüştü. Akova'nın MHP'ye geçeceği konusunda çeşitli zamanlarda basında haberler yeralmıştı.

- Yakalanan ülkücülerin emniyetteki ifadelerini MHP milletvekilleri İhsan Kabadayı, S. Somuncuoğlu, Faruk Demirtola ve Mehmet Doğan aracılığı ile öğreniyorlardı
- ***Polisteki adamlarımız bize arananların isimlerini bildiriyorlardı***
- Ülkücü Haydar Sahin'in "Balgat katliamı açığa çıkmasın" diye öldürüldüğü teşkilat içinde söyleniyordu
- ***Yabancı faşist partilerden MHP'ye destek mesajları geliyor***

Yurtaslan'ın itiraflarını izleyen yurttaşlarımız. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Ali Yurtaslan, bugün, MHP ve ÜGD'nin emniyet ve karakollarla ilişkilerini, Pol-Bir vb. türü örgütlerin MHP'li suçluları koruyuşunu, MHP Milletvekillerinin emniyet ifadelerinin öğrenilmesinde aktif rol alışlarını anlatıyor. Yurtaslan itirafını şöyle sürdürüyor:

KARAKOL VE EMNİYETLE İLİŞKİLER

ÜGD'nin karakollarla ilişkisini Mehmet Kundakçı sağlıyordu. Kundakçı Ankara Şubesi Yönetim Kurulundaydı ve karakollar masasında çalışıyordu. Karakollara düşen ülkücülerin ihtiyaçlarını karşılıyor, ifadelerini ayarlıyordu. Pol-Bir'le ilişki halindeydi.

"Önceleri polis ile ilişkilerden İskender Karyağdı sorumlu idi. Polislerin kredi işleri İskender'de bittiği için bir bakıma ona muhtaçtılar. Bundan yararlanarak, polisle ilgili birçok işimizi kolaylıkla yaptırabiliyordu.

"Daha sonra Sahir Solmaz da Maltepe civarındaki olaylarda karakolla ilişki kurmada yardımcı oluyordu.

"Kemal Yazıcıoğlu'nun yeğeni Bora da bu işlerde Mehmet Kundakçı'ya yardımcı oluyordu. Bunun da geniş ilişkileri vardı. Mesela ben üç defa Bora'yla birlikte yakalandım. Hemen serbest bırakıldık.

"Yazıcıoğlu'nun dışında Pol-Bir Sekreteri Bekir Baz da polisle ilgili işlerimizde yardımcı oluyordu. Şu anda bu şahıs da siyasi şubede görevli. Arananların isimlerini derhal bunlar vasıtasıyla öğrenebiliyorduk.

"Daha önce de belirttiğim gibi, emniyete düşen arkadaşların ifadelerini öğrenmek için MHP milletvekillerini araya ko-

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

İtiraf Belçika'da ilgiyle izleniyor

BRÜKSEL (ÖZEL)

BELÇİKA'da devrimciler Aydınlık'ta yayınlanmaya başlayan Ali Yurtaslan'ın itiraflarını içeren sayıları panolara yapıştırarak duvarlara astılar. Brüksel'deki yurttaşlarımız sergiyi büyük bir ilgiyle izliyorlar. Yurttaşlarımız Aydınlık'ın bu yayınının Türkiye'deki cinayet örgütlerinin ortaya çıkmasında büyük bir hizmet olduğunu söyleyerek, desteklediklerini belirttiler.

Belçika'da panolara yapıştırılıp duvarlara asılan Aydınlık'lar.

OLAYLAR "GALEYANA GELEN CEMAAT TARAFINDAN" ÇIKARILMIŞ!

Somuncuoğlu Yurtaslan'ın anlattığı olaylar sırasında Aksaray'da olduğunu kabul etti

(GHA)

MHP Niğde Milletvekili ve Genel Başkan Yardımcısı Sadi Somuncuoğlu, Ali Yurtaslan'ın, "Niğde Aksaray olaylarını Somuncuoğlu yönetti" şeklindeki açıklamasıyla ilgili olarak Güney Haber Ajansına verdiği demeçte, olayların "camiden çıkan cemaat" diye tanımladığı MHP'liler

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

içten geldiği gibi
NİMET ARZIK

Sevgili okurlarıı.ı

Sizlerle azıcık söyleşmek istiyorum. Bende altı yedi mektubunuz birikti. Bunları değişik zamanlarda aldım. Aynı konuya takılıyorlar. Kendimden başka hiç bir kula hesap vermek adetim değil. Ters anlaşılmaktan pek rahatsız olmam, tıpkı düş anlaşılmaktan olduğu gibi!

Her etten kemikten canlı gibi, kahramanca ve asıl nedenlerle kımıldamam her zaman.

İki satırlık bir açıklama yapmak, sorumluluğunu duyuyorum.

Hepsi kendi sitilinde şöyle diyor mektuplar :

"Hani sen aslandın. 12 Mart'ta, aslanlar gibi kükremiştin, sesin soluğun neden eskisi gibi çıkmıyor? Dünya ateşe yanıyor, sen, anlaşılmaz bir hafiflikle, hafifliklerden sözediyorsun! Bu ne hal"...

– Bu hal, bu günkü halim işte. Yarınki halim n'olacak ben de bilmiyorum. 12 Mart'ta, sesim duyuluyordu, çünkü ancak ancak bir-iki yükselen ses vardı da, ondan. Basının ağır topları tutukluydu. Geri kalanlardan bir bizim Mustafa Ekmekçi'nin, bir Mehmet Kemal'in sesi soluğu çıkıyordu, bir de bencağızın...

Bugün öyle mi?... Bugün her türlü savaş, bizler olmasak da sürer. Eğer bugün, tanrı göstermesin, genel bir suskunluk çökerse, o zaman, düdük düdük yükselen seslerden biri, gene ben olurum herhalde. Ama öyle bir sinme çöksün istemem, 12 Mart'ta olduğu gibi... Nasıl bir sinmeydi tanrım...

İnsanın, savaşın kendisi olmadan süreceğini bilmesi, garip bir mutluluk. Bu mutluluğu, genç arkadaşlarımın cesaretine bakarak duyuyorum...

Bir ikinci nokta daha var, aslanlar gibi kükremememe...ayrıcada aslan, ormanın en korkak yaratığıymış. Kükremesi herhalde, öz özüne yürek vermek içindir!...

Bu kan deryaları, bu felaketlerin yamacında, gene bin türlü yaratıcılıkla, yaşam, zafer şarkıları söyleyerek yürüyor, müziğiyle, tiyatrosuyla, girdisiyle, çıktısıyla. Bunları da "var olduğunu" yinelemek gereksinimini duyuyorum. Öyle kaş da "var olduğunu" yinelemek gereksinimini duyuyorum. Öyle kaş çatmayın!

Söyleşim, bu kadar!

Şimdi Doğu Perinçek'e sesleniyorum

Geçen gün, bir yazısı gözüme çarptı. Kendisine soruluyormuş:

"Neden bu yazdıklarınızı, basının ağa babaları yazmıyor... diye...

Bu düşünceyle ben çok karşılaştım...

Eeee, büyük tirajlı, gazetelerin, büyük yerleşmiş çıkarları vardır. Onlar sarsılırsa, çarkın bir parçası olan, büyük kuruluşlar sarsılır...

Yaslıdır, ağababalar. Yaslanmışlık neder?

1) Kötü anı ve deney birikimi ki, insanı kabuklaştırır.

2) Çıkarları yerleşmiş olmak, beton gibi.

3) Korku...

Ön güçler değildir onlar, üstlerinden geçilsin diye, ölüm hendeklerini dolduran... Onlar"mış" gibi yaparlar ve önemli adımlarla arkadan gelirler, aheste beste... Kazanan karar taraf belli olunca, o zaman, işte aslanlar gibi kükreyerek, ağırlıklarını o tarafa koyarlar...

Böyle yapmasalardı, canavarlar gibi, büyüyebilirler miydi?

Basının ağababaları bir davayı ele aldı mı, ben hep öz özüme sorarım, "hangi kuyruğuna basıldı" diye...

Bir anıyla bitireyim sevgili okurlarım.

Bir gün Adnan Menderes, Ankara Palasın restoranında Kasım Küfrevi'ye yakınıyordu. Kasım Küfrevi de, ince ince gülüyordu. Sonra güldüler. Ağrı Milletvekili, Kasım Küfrevi masamıza geldi, ne konuştuklarını sordum:

– Bir büyük gazetenin sahibinden söz ediyordu, Adnan bey dedi... "Yahu" diyordu. Herifin ne yazdırdıklarını okudun mu?... Oysa, onun için neler yapmadık... Kimsenin getiremediği bir otomobili getirmesine olanak verdik... İstediği kadar çinko getirmesine göz yumduk... Bilmem neyi çiğnedi, duymamazlıktan geldik... Hâlâ adama yaranamadık... Bu kez, hiç yapamayacağımız birşeyi bizden istedi... Dur bekle dedik... Bak kocca gazeteye nasıl ateş püskürtüyor...

– Peki, siz ne dediniz de sonradan o kadar güldü?...

– Dedim ki.. Demek beyefendi, bizim yandaşımız olsunlar diye, büyük basına bunca odun vermek zorundayız... Yandık tutuştuk!

Ağa babalar böyledir, aksırıklı, tıskırıklı, maceralı, rahatlarına düşkün ağa babalar...

Doğal olarak, ne Aydınlık gibi olabilirler, herhangi bir meselede, ne Demokrat gibi, hatta ne Cumhuriyet gibi!...

OKUYUCU KARİKATÜRLERİ

düşünce dünyası

EVREN VE YARADILIŞ (5)

Abdullah Rıza Ergüven

(Stockholm Üniversitesi Öğretim Görevlisi)

3. yüzyılın sonlarına doğru Hıristiyanlığın karanlığı bilimin üstüne çökmeye başlar. Her şeyin üstüne çıkarılır tanrının varlığı. Bütün varlıklar onun görünümünden başka bir şey değildir. Böylece karşı karşıya geliyordu Hıristiyanlıkla bilim.

İskenderiye kitaplığında yarım milyona yaklaşan çeşitli yapıtlar vardı. Biskop Theophilos bir gün bunların tümünü yaktırıverdi. Theon'un kızı, matematikçi Hypatia (370-415), Başpiskop Kyril'in kışkırtmasıyla İskenderiye'de halk tarafından parçalandı. İlk kadın kurbanlarındandı belki de bilim tarihinin...

İşte bu sıralarda Batı iyiden iyiye bilimsizliğin karanlığına gömülmeye başladı. Tam bu sıralarda başka bir dinin temelleri atılıyordu Mekke'de. Bağnazlar bu yeni dini de rahat bırakmadılar. Hıristiyanlık gibi İslamlık da git gide bilimle çatışacaktı.

Yalnız İslam dünyasının değil, çağdışı dünyanın da ünlü bilginlerindendi El Bruni (973-1048), keskin görünüşlü, bilimi çok seven biriydi. On sekiz maddenin özgül ağırlığını bulmakla kalmamış, bir açının üç eşit bölüme ayrılmasıyla da uğraşmıştı. Yerküresinin ekseni çevresinde döndüğünü tartışıyordu, bir sonuca varmasa bile...

Düşünür, doktor ve matematikçi olan Ibni Sina (Avicenna, 980-1037)'nın düşünceleri kendinden sonra da en az 600 yıl daha tutundu. Işığın gözle duyulması, diyordu İbni Sina, ışık kaynağından ufacık nesnelerin koparak göze çarpmasıyla oluşuyorsa, bu durumda ışık hızının sonsuz olamayacağını vurguluyordu. Taşılların gizemine bile dokunuyor, şöyle diyordu: Hayvan ve ot gibi nesnelerin taşa dönüşmesi, sularda taşların oluşmasından daha olağan bir şey değildir. Yapışkan olan balçık da taşlaşmayı kolaylaştırır. Yerin yumuşak noktaları sular ve yellerle dağılınca; sert noktaları, dağları oluşturur. El Bruni'yle İbni Sina'nın görüşleri çağımız düşüncesine çok uygun. Bu sıralarda bağnazlık içinde uyuyan Batı, Leonar de Vinci (1452-1519)'ye değin onaylamamıştı bu düşünceleri. Batı da aydınlar bile Nuh Tufanından kaldığına inanıyordu bu taşılların!

Aydın düşünürlerden Mevlana Celaleddin-i Rumi (1207-1273) düşünsel şiirleriyle Mevleviliğin kurucusu olarak ün salmıştır. Sanatıyla dinsel görüşlerini birleştirir. Tanrı anlayışına açıklık getirir. İnsanı yücelterek ona değerini kazandırır. Ses ve söz insandadır. Gördüğümüz her şey, bütün canlılar tanrının görünüşü ama insan yaratıkların en üstünüdür. İnsanın kendisinde tanrısallık vardır. Buna ancak seviyle erişebilir. Sevi, devindirici tek güç! İnsanı, birbirimizi seversek tanrıyı da sevmiş oluruz. Mevleviliğin de özgün yanı bu.. Varlıkbirlikçidir. Tanrı yaratan değil, belirendir. Bizi öbür varlıklardan üstün kılan bilgidir. Tüm canlılar içinde bilgiye erişen yalnız insandır! Bu yüzden, evrenin özüdür insan! Seviyle müzikle tanrıya ulaşılabilir. Bu sevgi Türk müziğine de katkıda bulunmuştur. Yer bilimden gökbilime değin çağının bütün düşünüsünü şiirlerinde yansıtır. Türkçenin çağında ileri şiir dili olmadığına üzülür. Bu düşüncenin tam tersini Yunus Emre şiirleriyle kanıtlamıştı. Oysa bu konuda Mevlana'nın üzülmesine hiç gerek yok. Ozanlar yapıtlarını her zaman en iyi öğrendiği dille yazarlar. Sağduyu da bunu gerektirir.

Yunus Emre gibi o da düşünsel şiirin babası. Lucretius'tan bu yana, düşünsel şiirin doruğuna ulaşan ozanların başında Mevlana gelir. Doğa, insan, sınırsız bir yaşam sevgisi dizelerinde –O'nun diliyle– Güneş gibi parlar. Düşünce, duygu ve coşkularını olduğu gibi döker şiirlerine.

Yepyeni bir evren anlayışı getirir XIII. yüzyılda: Durmadan değişim. Bu düşünce; çağımız gökbilimcilerinin, kuramcılarının düşünceleriyle koşut: Hermann Bondi, Thomas Gold, Fred Hoyle'ın birlikte ulaştıkları: Sürekli Oluş Kuramına göre süreç kesintiye uğramaz! Mevlana'nın dediği de bu, hem de XIII. yüzyılda, Bondi, Thomas, Hoyle'den 700 yıl önce!

Mevlana bağnaz değil, tersine öğüt verecek güçte çağımız insanlarına A. Kadir'in çevirisiyle:

İman küfür olmayacaksa bir gün
Küfür bir gün imanın yerine geçmeyecekse
İşte o zaman halimiz tamam:
Bir daha ne kalenderliğin yolu yordamı bulunur
Ne de dünyamıza layık bir adam

Kullandığı dil Farsça'nın halk dili. Konuşmalarında da halka yaklaşımını görüyoruz. Kendine özgü açıklığı, doğrudan doğruluğu, korkusuz deyişiyle XIII. yüzyılın Anadolusu gözlerimizin önünde canlanır. Kötümser değil; yapıcı, yaratıcıdır. Tapınağı, sanatın yuvası yapar. İnsandaki hayvanlığı yenmeye çalışır. Ölümden korkmaz. Bütün yüreğiyle insanı yüceltir. Çağımız toplumculuğunun, yeniliğin muştucusu, sanatın tutkunu:

Alemin bal şerbetinden bana ne?
İşte önümde benim ayran tasım
Ne malım mülküm var ne azığım
Ben gene de senin azığın olsun diye çalışırım
Senin başını sokacak bir yerin olsun diye
Senin bir dikili ağacın.
Ama hürriyeti kulluğa taş çatlasa satmam

A. Kadir'den

Mevlana'nın; insanlığa, bütün insanlara seslenen ünlü dörtlüğünün (rubai) çevirisi, Talat Sait Halman'dan:

Gel, gel yine, her neysen gel,
Kafirsen, ateş ve put seversen yine gel:
Girmez ki umutsuzluk bizim dergaha
Yüz tövbeni bozsan bile gel, sen yine gel.

Mevlana aydın bir insandı. O'nunla ilgili bir olayı buraya alalım: Mevlana'nın öğrencilerinden Süryanos'u bir gün Kadıya götürmüşler. Kadı, "Sen Mevlana'ya tanrı diyormuşsun, doğru mu?" diye sormuş. O da "yalan" demiş, ben Mevlana'ya Tanrı demedim, Tanrıyı yaratandır, dedim. Tanrı benim ama bunu yıllardır bilmiyordum. Bana tanrı olduğumu Mevlana öğretti." Süryanos'u sapıttı zannederek salıvermiş Kadı. O da başından geçenleri Mevlana'ya anlatınca, O da: "Kadıya deseydin ki, demiş "Yazıklar olsun sana, eğer sen tanrı olamadıysan!"

HALKIN SESİ
GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

İŞKENCEDEN AYAKLARIM BALON GİBİ ŞİŞTİ

31 Temmuzu 1 Ağustosa bağlayan gece saat 03.00 sıralarında TİKP Çorlu İlçe binası polis tarafından basıldı. Olayın görgü şahitleri ben Halil Özbektaş ve Hasan Demirok, ilçe binasında geçici olarak kalmaktaydık. Saat 03.00'da polisler kapıyı kırıp içeri girerek bizi uyandırdılar. Arama yapacaklarını söylediler. Gözümüzün önünde arama yaptılar. Yasak diye bir sürü kitabı ve hatta Aydınlık gazetelerini dahi yığdılar ortaya. Sonra bizi alıp Çorlu Emniyet Amirliğine götürdüler. Üç saat nezarethanede kaldık. Sabah saat 07.00'de, başkomiser izinli olduğu için yerine vekalet eden Komiser Mehmet, Tekirdağ Emniyetinden Komiser Remzi ve Komiser Cuma bizi sorguya çektiler.

Önce ben Halil Özbektaş'ı başkomiserin odasında sorguladılar. İlçe binasında mermi bulduklarını iddia ettiler. Bu mermilerin silahlarının nerede olduğunu sordular. Ben de böyle bir şey olmadığını söyledim. Bunun üzerine komiser Mehmet, "Çaldığın tavukları, yaptığın hırsızlıkları, mermilerin silahlarını, silah deposunun yerini, işkenceyle bülbül gibi konuştururum" dedi. Beni falakaya yıktılar. Hem küfür ediyorlar, hem vuruyorlardı. Tekirdağ Emniyetinden Remzi denilen komiser, sigarayı göz kapaklarıma ve dudaklarıma değdirip geri çekiyordu. İki kişi de boynuma ve kollarıma basıyordu. Falaka tam on dakika sürdü. Komiser Mehmet, milliyetçi olduğunu, komünistleri hiç bir zaman yaşatmayacağını, bütün gücüyle ezeceğini söyleyerek, TİKP ye ve devrimcilere küfür ediyordu. Eğer konuşmazsam, her şeyi anlatmazsam emniyetin üçüncü katından aşağı atıp intihar süsü vereceğini bağıra bağıra söylüyordu. Daha sonra polisin birine tuzlu su getirtip yere döktürdüler. Ayaklarım balon gibi şişmişti. Üzerine basamıyordum. Komiser Cuma, anama ve bacıma küfredip kollarımdan tutup zorla tuzlu suyun üzerinde yürüttü. Komiser Mehmet, "Parti gelsin de seni kurtarsın. İt oğlu it" diye bağırıyor, hem de rastgele yumruk ve cop vuruyordu. Ellerimin ikisi de şiş ve morarmıştı. 20 dakika su üzerinde yürüttüler. Çığlıklarımı, nezarethanede yatmakta olan Hasan Demirok duymuştur. Beni tekrar sorguladılar. Ben yine aynı şeyleri tekrarladım. Mermilerden filan haberim olmadığını söyledim. Beni tekrar tehdit ettiler. Cereyan vereceklerini; yine konuşmazsam, merkeze oradan da İstanbul'a 2. Şubeye götürecekleri tehdidini savurdular. Daha sonra beni nezarethaneye atıp, Hasan Demirok'u çıkardılar. Hasan arkadaşa da aynı soruları yöneltmişler. Copla rastgele vücuduna ve kafasına vurmuşlar. Falaka değneği ile sırtına vurarak arkadaşı yere yıkmışlar. Çorlu'da bazı duvarlara Dev-Yol imzalı yazıları bizim yazdığımızı iddia edip Hasan arkadaşı bu yazıların yazıldığı duvarın yanına götürmüşler. Komiser Mehmet, Hasan arkadaşa "Anan var mı bacın var mı, varsa...." diyerek en adi en pis küfürleri savurmuşlar. "Bu yazıyı sizden başka kimse yazmaz" demişler.

Bizi daha sonra Tekirdağ Emniyet Müdürlüğüne götürdüler. Orada MİT tarafından sorguya çekildik. TİKP'nin parti bayrağını kızıl bayrak ilan edip, gizli örgüt üyesi olduğumuzu iddia ederek bizi sorguya çektiler.

Sonra bizi üç gün Çorlu Emniyetinin nezaretinde tuttular. TİKP Başkanlık Kurulundan Hüseyin Karanlık ve Çorlu İlçe Başkanı Erol Uzun 2 Ağustos'ta Çorlu Emniyetine gelerek durumu öğrendiler. Arkadaşların zorlamalarıyla pazar günü bizi mahkemeye çıkarttılar. Ayağımdaki şişler inmişti ama hala üzerine zor basıyordum. Sağ elimde ise hala şiş ve morarma vardı. Baş parmağımı oynatamıyordum. Savcılıktaki ilk isteğim, işkence izlerini göstererek Adli Tabibe gitmek oldu. Savcı beni hemen gönderdi. Hükümet Tabibi işkence izlerini görerek 10 günlük rapor verdi. Savcılıkta ve hakime verdiğim ifademde, polisteki ifademi işkenceyle imzalattıklarını söyleyerek reddettim. Buna rağmen mahkeme bizi tevkif etti. Hasan Demirok ve ben Çorlu Cezaevine götürüldük. Yasak yayın ve mermi kaçakçılığından tutuklanmıştık. Şaşırıp kalmıştık böyle adalete. Savcı bizim devrimci, solcu olduğumuzu söyleyerek sol siyasilerin bulunduğu ikinci koğuşa yerleştirmelerini söyledi. Koğuşa girdiğimizde bütün gözler üzerimize dikildi. "Siyasi misiniz, siyasi iseniz hangi siyasettensiniz?" diye sordular: Biz de "Devrimciyiz arkadaş, biz de sizlerdeniz.". "Siyasetiniz nedir, hangi fraksiyondansınız?" diye sordular. "Ben Profilo işçisiyim. Maden-İş üyesiyim ve sınıfımı savunuyorum" dedim. "Tamam anladık da hangi fraksiyon, hangi parti? Sen onu söyle" diye sorduklarında "TİKP taraftarı" olduğumuzu söyledik. Bunun üzerine hemen koğuş sorumlusu dışarı çıkıp gardiyanla görüştü. Biraz sonra gardiyan gelerek "Gelin sizi karşı koğuşa götürüyorum. Siz orada kalın" dedi. Sahte solcular bizi koğuşlarından attırmışlardı.

Öbür koğuşa gittik. Orası çok kalabalıktı. Sahte solcular ise on kişi yoktular.

Biz yurtseverleri devrimcileri hiç bir baskı hiç bir zulüm ve işkence susturamaz. Çorlu Emniyetine sürgün olarak gelmiş olan açıkça MHP'li olduğunu söyleyen Başkomiser Vekili Mehmet de bizi yıldıramaz. Bu Komiser Mehmet açıkça Çorlu halkına, yurtseverlere devrimcilere, kanunsuz olarak baskı ve işkence yapmaktadır. Türkiye'mizin içinde bulunduğu bugünkü koşullarda ne kadar çok birliğe ihtiyacımız varsa bu birliği yıkan parçalayan anarşi mihraklarının üzerine de kararlılıkla yürümek gerekiyor. Komiser ise anarşi mihraklarından birini açıkça desteklediğini söylemektedir. Anarşiye karşı mücadele eden yurtseverlerin üzerine yürümekte, devletin güçlerini yanlış yöne sevketmektedir. Bu durumun düzeltilmesi, Çorlu halkının birlik barış ve özgürlük talebinin yerine gelmesi için Komiser Mehmet'in ve onun yandaşlarının emniyetten çıkarılması gerekir. Sayın İçişleri Bakanlığına ve tüm ilgililere duyurur gerekli işlemin yapılmasını bekleriz.

Çorlu'dan Hasan Demirok
Halil Özbektaş

Yayınımız üzerine Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yazıcık Sağlık Ocağıyla ilgileniyor

Aydınlık Gazetesi
Sorumlu Müdürlüğüne

Gazetenizin 29.7.1980 tarih ve Halkın Sesi köşenizde "Yazıcık Sağlık Ocağı Hemşiresi Türkan Öztürk AĞRI KESİCİ TEK BİR HAP YA DA İLAÇ BULUNMAMAKTADIR" başlıklı yazınız incelendi.

– Program-bütçe esasına göre her sağlık ocağı için ayrı ayrı malzeme ve ödenek gönderilmemekte olup, illerdeki tüm sağlık evleri dikkate alınarak İl Sağlık Müdürlüklerine dağıtım yapılmaktadır.

Sağlık Müdürlüğünce de sağlık ocakları ve sağlık evlerine tevzi edilmektedir.

1979 mali yılı bütçesi ile merkezden iki kalem ilaç satın alınmış diğer ilaçlara talipli çıkmadığından alınmamıştır.

Tokat iline 401 şişe Bonzolkonyum Klorür ve 750 tüp pomat İchtyole gönderildiği, 1980 mali yılı bütçesi 490 (Diğer tüketim malları ve malzeme alımları) harcama kaleminden gönderilen 1.280.000 lira ödenekle de sağlık ocakları ve sağlık evlerinin ihtiyacı olan diğer ilaç ve pansuman malzemelerinin mahallen temin edilmesi 25.4.1980 gün ve 1288 sayılı yazımızla bildirilmiştir. Ayrıca durum ile intikal ettirilmiş olup cevap alındığında tekrar bilgi verilecektir.

Bilgi edinmenizi rica ederim.

Saygılarımla.
Naci İlhan
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Basın Başmüşaviri

Bu düpedüz yan tutmak değil de nedir?

4 Ağustos gecesi TRT'nin 8.30 haber bültenlerinde bir haber verildi. Haber aynen şöyle: "Amasyanın Gümüşhacıköy Adalet Partisi binası kurşunlandı. Olayla ilgili olarak 1 kişi gözaltına alındı."

TRT'nin muhabiri veya haberi veren kaynak, aynı gece iki terzi, iki manifaturacı, iki bakkal ve bir berberin camlarının kırıldığını, ayrıca bakkal dükkanının kurşunlandığını ve maddi zararın 90 bin lira olduğunu neden görmüyor? Ve bütün bu olayların failleri neden bulunamıyor.

Soruyoruz TRT'ye. AP'nin camının kırılması haber niteliği taşıyordu da yukarıda saydığım olaylar haber niteliği hiç mi taşımıyordu. Eğer taşıyorsa bu düpedüz yan tutmak değil de nedir?

Saygılarımla

N. Bal

Hakkari Cezaevinde idare personeli Anayasanın emrettiği maddeleri hiçe sayıyor

Hakkari Cezaevinde mahkumlara yasa dışı, insanlık dışı yapılan işkenceleri halkımıza duyurmak istiyoruz.

30 Temmuz 1980 günü arama bahanesiyle 6. koğuşa baskın düzenlendi. Arama sonucunda suç sayılabilecek bir kaç kesici aleti bahane edip 11 arkadaşı hücreye atarak işkenceye tabi tuttular. Anayasanın 14. maddesi "kimseye eziyet ve işkence yapılamaz" der. Aynı zamanda Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesine imza atarak eziyet ve işkenceyi insanlık suçu saymıştır.

Hakkari Cezaevi Müdürünün ve İdari Personelin amacı somut ve objektif olarak ortadadır. Mahkumlar arasında "Sen Kürtsün, sen Türksün," "Sen yeni mahkumsun, sen yabancı mahkumsun" diyerek böl ve yönet politikası izlemekte ve mahkumlar üzerinde anti-demokratik bir metod uygulamaktadır.

Mahkumlara işkence yapılması Hakkari Cezaevinde bir istisna değildir. Bu yöntemler, mahkumlar arasında son derece tepkiyle karşılanıyor.

29 Temmuz 1980 günü cezaevinin iç tüzüğünü bozduğu bahanesiyle 10 mahkum arkadaşımızı Sinop, Ordu, Trabzon Cezaevlerine sürgün ettiler. Sürgün edilen mahkum arkadaşların isimleri şunlar:

İlhami Tokul, İlhami Bedastami, Zülküf Kaçmaz, Devlet Gürgen, İrfan Uyal, Ali Gürgünlü, Halit Öncü, Resül ismini bilmediğim bir kaç arkadaş daha var.

Şimdilik cezaevinde geri kalan mahkumlara işkence uygulayarak işkence saltanatını sürdürmeye çalışmaktadırlar. Mahkumlar üzerinde sömürü biçimi de alabildiğine yoğun bir biçimde sürmektedir. Örneğin mahkumlara günde bir sefer bir öğle yemeği verilmekte. Bir gün mercimek, bir gün nohut bir gün de fasülye çıkıyor. Yiyecek bir tarafı da yok. Yaz mevsimine geldiğimiz halde daha bir gün sebzeli yemek yiyemedik. Mahkumların sabunları kısıtlanıyor, hamam yakılmıyor. Kantine mahkumların istediği eşyalar getirilmiyor. Kantine gelen eşyalar mahkumlara fiyatlarından 1,5 kat fazlasıyla satılmakta. Bu durumları Cumhuriyet Savcılığına ilettik. Herhangi bir sonuç alamadık.

Hakkari Cezaevinde idare personeli Anayasanın emrettiği maddeleri takmamaktadır, Adalet Bakanlığının bu tür kanunsuzluklara el atması gerekmektedir. Hakkari Cezaevinde gelişen bu olaylar karşısında biz mahkumlar her zaman uyanığızdır.

İlerde Hakkari Cezaevinde gelişen herhangi bir olaydan cezaevi müdürü ve personeli sorumludur.

Hakkari Cezaevi Hükümlü ve Tutukluları adına
Zülfü Budak

Komandolar Gümüşhacıköy'de saldırılarını yoğunlaştırdılar

Amasya'nın tüm ilçelerinde terör estiren MHP'liler etkinlileri olmayan tek ilçe olan Gümüşhacıköy'de terör eylemlerini yoğunlaştırıyorlar. Bu eylemleri sürdürmelerinin amacı, ilçeyi ellerine geçirmek için büyük bir olayın ön hazırlığıdır. Eylemler zincirleme olarak birbirini takip ediyor. Geceleri dükkan ve evlere tahrip saldırısı gündüzleri de insanlara karşı saldırı düzenliyorlar. Bu saldırıların bilançosunu şöyle sıralayabiliriz:

18 Temmuz gecesi araba soymak.

20 Temmuz gecesi AP'li bir polisin vurulması.

25 Temmuz günü küçük bir çocuğa silah vererek kahveye ateş etmek için yollamaları.

30 Temmuz günü döndüğü söylenen bir kişiye saldırı ve ateş etmek.

2 Ağustos gecesi bir bakkal dükkanına silahlı saldırı. Maddi zararın 1000 lira olduğu tespit edildi.

3 Ağustos günü halka çarşıda silahlı saldırı düzenlemek. Daha sonra camiye geri çekilerek halkı camiye saldırdı gibi göstermek.

Ve son olarak 4 Ağustos gecesi Emniyet Karakoluna 50 metre yakınlıkta polisin burnu dibinde takır takır dükkanlara saldırıldı.Polisin bundan haberi olmadı.

Son saldırılarda toplam olarak 90 bin lira hasar tespiti yapıldı.

Bütün bu eylemlerden sonra emniyetin kayıtsız kalışı saldırganları daha da cesaretlendirdi. Her geçen gün saldırılar daha da büyüyor.

İlgililerin bir an önce ilgilenmesini istiyoruz.

– Bir okuyucu

DÜZELTME

10.Ağustos 1980 tarihli gazetemizin 2. sayfasının Halkın Sesi köşesinde yayınlanan "MHP'li komandoların gelmesiyle köyümüzde huzursuzluk başgösterdi: başlıklı yazının imzası "Hal köyünden bir okuyucu, TİKP Ankara İl Yönetim Kurulu Üyesi" olarak çıkmıştır. Teknik bir hatadan ortaya çıkan bu yanlışlığı düzeltir özür dileriz.

Doğrusu "Hal köyünden bir okuyucu" olacaktır.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul.
Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA KızılayCad.104 Sok.No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 — 861

10 yıl önceki ayaklanmayı anıyorlar!

Gdansk-1970 Sonbaharı. Polonya'daki baskı rejimine karşı ayaklanan tersane işçileri iktidar partisinin binası önünde protesto gösterisi yapıyorlar.

Polonya işçi sınıfı yeniden ayağa kalkıyor

Varşova ve Gdansk'ta onbinlerce işçi grevde

● BBC: "Brejnev huzursuz"

VARŞOVA (AJANSLAR)

POLONYA'da temmuz ayından bu yana süren işçi hareketleri Başkent Varşova'dan sonra Baltık kıyısındaki Danzıg ve Gdansk limanlarına da yayıldı. Danzig'teki "Lenin" Tersanesinde 16 bin işçi ücret artırımı ve hür sendika kurmak taleplerini öne sürerek greve çıktılar. Öte yandan Başkent Varşova'da da çeşitli işyerlerinde grevlerin başladığı bildirildi. Batılı istihbarat kaynaklarından gelen bilgilere göre Gdansk kentinde de 700 kişinin katıldığı bir pro-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Polonezköy'den Varşova'ya...

Ragıp Duran

KONSERVE kutuları açılıyor. Kağıttan tabaklar yerleştiriliyor. 4-5 kız koşa koşa sofra hazırlıyorlar. Şaraplar da geldi. Yaşlı adam fotoğraf çekiyor. Canlılık var masanın etrafında. Otobüsteki teypten hareketli bir müzik sesi geliyor. Nihayet 35-40 kişilik grup uzun masanın çevresinde toplanıyor. Grup lideri olduğu belli olan biri, alıyor eline plastik bardağını ve masadakileri ayağa kaldırıyor. Şakrak bir lehçe ile bir şeyler söylüyor. Gülüşmeler kesiliyor. Şaraplarını içmeden bir marş başlıyor hep bir

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Silahlı sekiz kişi Coca-Cola Fabrikasını soydu

Veznedeki tüm parayı götürdüler!

Sekiz milyonluk soygun!

HABER MERKEZİ

İSTANBUL Bakırköy İncirli'deki Coca-Cola Fabrikası dün saat 10.30 sıralarında silah zoru ile sekiz kişi tarafından soyuldu. Soyguncuların kasada bulunan yaklaşık 8 milyon lirayı alarak kaçtıkları öğrenildi.

Polis yetkililerinden alınan bilgiye göre Bakırköy Yeni Londra Asfaltı üzerindeki fabrikaya giren 8 kişi önce görevlileri etkisiz hale getirdiler. 6'sı dışarda kalan soyguncułardan 2'si içeri girdi ve veznedarı silahla tehdit ettikten sonra kasada bulunan beş günlük hasılat olan 8 milyon lirayı aldılar. Fabrika yetkilileri kesin sayımın henüz yapılmadığını belirttiler. Soyguncułardan belirlenebilen 3 kişinin eşgalleri şöyle:

Birinci şahıs 1.80 boyunda ve ince yapılı, ikinci şahıs 1.65 boyunda şişman, üçüncü şahıs ise doğu şivesiyle konuşuyor, yüzünde şark çıbanı var ve şaşı gözlü.

LONDRA KAMPİNG'DE 250 BİN LİRALIK SOYGUN

İstanbul Londra Asfaltı üzerindeki Londra Kamping dün saat 07.00 sıralarında üçü silahlı 5 kişi tarafından soyuldu. Soyguncular Kampingin kasasında bulunan 250 bin lirayı alarak kaçtılar. Sözkonusu kişilerin 34 EY 418 plakalı Anadol marka bir otomobile binerek kaçtıkları belirlendi.

KÜÇÜKKÖY'DE BİR İŞÇİ ÖLDÜRÜLDÜ

İstanbul Küçükköy'de sol görüşlü Yusuf Sevin adlı bir işçi sabah saatlerinde evinden işine gitmek üzere çıkarken kimliği belirlenemeyen kişilerin açtıkları ateş sonucu öldürüldü. Yetkililer çevrede 7.65 çapında bir mermi kovanı bulunduğunu belirttiler.

ÇORUM'DA FAŞİSTLER 5 YURTTAŞI ÖLDÜRDÜLER

Çorum'un Mecitözü İlçesine bağlı Kargı köylüleri önceki gün sabah kente gelmek üzere köy yolunda otobüs beklerken silahlı bir grup faşistin saldırısına uğradılar. Açılan ateş sonucu köylülerden ikisi kadın, ikisi erkek ve biri de üç yaşında çocuk olmak üzere 5 kişi öldü. Olaydan sonra saldırganlardan yakalanan olmadı. Güvenlik kuvvetleri ise çevrede geniş bir operasyon yaptılar.

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

● Olaydan önce, fabrikaya 500 metre mesafede Londra Camping de soyuldu

● Çorum'da faşistler biri çocuk, ikisi kadın beş yurttaşı öldürdüler

● Manisa Turgutlu'da fırın basıp 4 işçiyi öldüren komandolardan 9'u yakalandı

İncirli kavşağında bulunan Coca Cola Fabrikasına gelen 8 kadar silahlı soyguncudan 2 si içeri girerek veznedeki paraları aldılar. Soyulan Coca Cola Fabrikası (yanda) ve veznenin soygundan sonraki hali (üstte)
(Fotoğraflar:Metin Aktaş)

Federal Almanya Başbakanı Schmidt, 27-28 Ağustosta Doğu Almanya'yı ziyaret edecek

● Helmut Schmidt, 19-20 Ağustos tarihlerinde de Polonya Devlet Başkanı Gierek'le Hamburg'da bir araya gelecek.

ZAFER TOKER
(FRANKFURT)

FEDERAL Almanya Başbakanı Helmut Schmidt, 3 günlük resmi bir ziyarette bulunmak üzere, 27 Ağustos tarihinde Doğu Almanya'ya gidecek. 80'li yıllar için işbirliği tasarılarının belirleneceği geziye Dışişleri Bakanı Hans Dietrich Genscher ve Ekonomi Bakanı «Oho» Graf Lambsdorff katılıyor.

Doğu Almanya'ya giden ilk Batı Alman Başbakanı Willy Brandt olmuştu. O tarihten bu yana, sadece bakanlar ve müsteşarlar düzeyinde yapılan görüşmelerin yanısıra, Schmidt ile Honnecker, Tito'nun cenaze töreninde, Paris'te yapılan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (KSZE) esnasında biraraya gelerek, fikir alışverişinde bulunmuşlardı. Helmut Schmidt'in daha önceden gerçekleşmesi beklenen gezisi, Rusya'nın Afganistan'ı işgal etmesi üzerine Federal hükümet tarafından bilinmeyen bir tarihe ertelenmişti. Doğu Berlin'in kuzeyindeki Werbelinsee'de yapılacak olan görüşmede, 2 ülke arasındaki ilişkiler ve çeşitli dünya meselelerinin ele alınacağı bildirildi.

Görüşmeler öncesi Sovyetler Birliği'ne Kırım'a giden Doğu

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Batı Alman Başbakanı Helmut Schmidt Doğu Alman Devlet ve Parti Başkanı Erich Honecker ile daha önceki bir görüşmede.

Türk-İş Asgari Ücret Tespit Komisyonunun toplanmasını isteyecek

ANKARA (AA)

TÜRK-İş'in asgari ücret konusundaki çalışmalarını sürdürdüğü ve asgari ücret komisyonunun toplanması için teklif yapacağı öğrenildi.

Alınan bilgiye göre, asgari ücretin artırılması konusunda Türk-İş'te başlatılan çalışmalar sürüyor. Geçen yıl 5 bin 400 liraya çıkartılan asgari ücretin bu yıl 8 bin liranın üzerinde belirlenmesi istenecek. Çalışmaların tamamlanmasından sonra Türk-İş, Çalışma Bakanlığından Asgari Ücret Komisyonunun toplanmasını talep edecek.

Öte yandan, halen sendikalardan Bakanlığa resmi bir teklif gelmediğini belirten Çalışma Bakanlığı yetkilileri, Asgari Ücret Komisyonunun Çalışma Bakanlığına yapılacak resmi başvurudan sonra saptanacak bir tarihte toplanabileceğini, konunun sendikalar açısından henüz oluşma döneminde bulunduğunu söylediler.

Carter: "Reagan'ın başarısı ciddi sorunlara neden olur"

WASHİNGTON

PERŞEMBE günü sona eren Amerikan Demokrat Parti Kurultayında Başkan adaylığına seçilen Jimmy Carter, adaylığı kesinleştikten sonra yaptığı konuşmada, seçmenlere seslenerek, Başkanlık seçiminde Cumhuriyetçi Partinin başarı kazanması halinde Amerika'nın ve dünyanın ciddi sorunlarla karşılaşacağını söyledi.

Carter konuşmasında, Stratejik Silahları Sınırlandırma Anlaşmasına (SALT-2) karşı çıkan kararı da eleştirdi ve bunun dünyadaki çatışmayı artıracağını iddia etti.

Adaylıktan çekilen Edward Kennedy ise Kurultay'ın kapanışında Carter'in zaferini kutlayarak başkan adayını destekleyeceğini açıkladı.

TİKP Adalar İlçe Örgütünün düzenlediği gece 24 Ağustosta yapılıyor

İSTANBUL (ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi (TİKP) Adalar İlçe Örgütü, 24 Ağustosta Büyükada'da Adalar Halkıyla Birlik ve Dayanışma Gecesi düzenliyor. TİKP İlçe Örgütü gecenin hazırlık çalışmalarının İGD ve TİP'liler tarafından engellenmek istendiğini belirten bir açıklama yaptı. Türkiye İşçi Köylü Partisi Adalar İlçe Yönetim Kurulu Üyesi Hasan Çöçelli tarafından yapılan açıklama şöyle:

"Türkiye'nin birliğinden ve bağımsızlığından yana olan partimizin çalışmaları her fırsatta TİP ve İGD'liler tarafından baltalanmaya çalışılmaktadır. Afişlerimiz indirilmekte, Büyükada Saat Meydanına astığımız gecenin duyuru pankartı alınıp kaçırılmakta, 'sizleri Adalar'da yaşatmayacağız' şeklinde tehditlerle devrimcilere saldırılmaktadır. Yıllardır Adalar'da kendilerini solcu ve devrimci olarak tanıtan TİP ve İGD'liler maskele-

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

ÜSS sonuçlarının postalama işlemi pazartesi günü sona eriyor

ANKARA (AA)

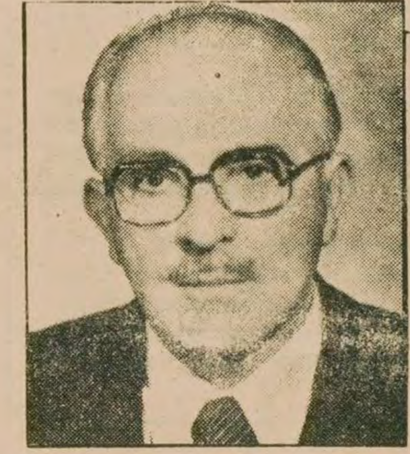
ÜNİVERSİTELERARASI Seçme Sınavı sonuçlarının adaylara postalanma işlemi pazartesi günü akşamı sona erecek.

ÜSYM Başkanı Prof. Dr. Altan Günalp seçme sınavına katılan bütün adayların sınav sonuçlarının postalanmasının pazartesi günü akşamı sonuçlanacağını, bugüne kadar 300 bin adayın sınav sonuçlarının postalandığını bildirdi. Prof. Dr. Altan Günalp postalama işleminin başvuru sırasına göre sürdürüldüğünü kaydetti.

Battal:

"CHP'ye önerdiğimiz "Milli çözüm hükümeti" formülünden vazgeçmiş değiliz. Bu teklif Erken Seçim Önergesinin kabul edildiği güne kadar geçerliliğini koruyacaktır."

Cumalıoğlu:

"İstifa etmiş bir hükümetle seçime gidilebilir. Yeni hükümet kurulmazsa düşük AP hükümeti ile de seçime gidilebilir. Bakanların mutlaka MSP'den olması şartını da koşmuyoruz. Tarafsız, güvenilir olması şartını koşuyoruz. Parlamento dışından da bakan atanabilir."

MSP'nin ön şartı: Yedi bakanın değiştirilmesi

MSP erken seçim önergesini Meclis Başkanlığına verdi

● Önergede seçimlerin 26 Ekimde yapılması isteniyor.

ANKARA (AA)

MİLLİ Selamet Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan ve arkadaşları tarafından hazırlanan "Erken Seçim Önergesi" dün saat 11.00'de Millet Meclisi Başkanlığına verildi. Önergede 1981 tarihinde yapılacak olan milletvekili genel seçimlerinin 26 Ekim 1980'de yapılması istendi.

Millet Meclisi Başkanı Karakaş'ı makamında ziyaret eden MSP Genel Başkan Yardımcısı Fehmi Cumalıoğlu ile Konya Milletvekili ve Grup Sözcüsü Şener Battal önergeyi sundu. Cahit Karakaş önergenin ilgili komisyona havale edileceğini söyledi. Şener Battal ise erken seçim teklifinin Millet Meclisi Anayasa Komisyonunda ele alınacağını kendisinin de komisyon başkanı olduğunu hatırlatarak şunları belirtti:

"Teklif komisyonda görüşüldükten sonra Genel Kurula gelecek ve bütün işlerden önce görüşülecektir. Ancak komisyonumuzda denge kritiktir. Gelmeyen üyeler teklifin kaderini tayin edecektir."

Bunun üzerine Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş Anayasa Komisyonunda CHP dışındaki üyelerin çoğunlukta olduğunu belirterek "İstenirse teklif komis-

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Cinayete ETKO'cu Raif Çiçek'in önayak olduğu sanılıyor

MHP'liler cezaevinde bir genci işkence ile öldürdü

● Öldürülen Metin Güneş'e koğuşta sabaha kadar işkence edildi, daha sonra da boynundan şişlendi.

ELAZIĞ (ÖZEL)

ELAZIĞ Kapalı Ceza ve Tutukevinde yatmakta olan Metin Güneş adındaki bir genç, aynı cezaevinde yatmakta olan MHP'lilerce gözleri bağlanarak, sabaha kadar işkence edildi. İşkence sonunda MHP'li caniler, Metin Güneş'i boynundan şişleyerek öldürüp, cesedini cezaevi tuvaletine bıraktılar.

Kendileriyle görüştüğümüz Metin Güneş'in yakınları, şunları söylediler:

"Metin, MHP'lilerce Tunceli'li olduğu için öldürüldü. Can güvenliği olmadığı için Tunceli Cezaevine nakil yapılması için çalıştık. Gerekli parayı yatırdık. Metin, can güvenliğinin sağlanması için 2 dilekçeyle gerekli yerlere baş-

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

bu köseden...!

"İkinci Dünya Savaşında Komünist Partiler" hakkında bir kaç söz daha

Niyazi Terzi

"İkinci Dünya Savaşında Komünist Partiler" ismiyle gazetemizde yayınlanan bir incelememde, bir iki yanlış anlama yol açan yer var. Halim Spatar arkadaşımız bu noktalara gazetemizin 24 Temmuz 1980 tarihli sayısında dikkati çekti. Halim Spatar arkadaş Büyük Britanya Komünist Partisi Genel Sekreteri Harry Pollitt'in Komintern'den ihracı konusunda benim yazdıklarımın doğru olmadığını belirtti.

Spatar arkadaş, 24 Temmuz tarihli yazısında "...Dolayısıyla biçimsel açıdan Harry Pollitt'in Komünist Enternasyonaldan 'ihracı' söz konusu olamaz" şeklinde bir ifade kullanıyor. Bu ifadeyi Komünist partilerin Komintern'in şubesi olmaya dayandırıyor. Ancak "şubeler ihraç edilebilir" denmek isteniyor. Gerçekten biçimsel olarak bu doğrudur. Fakat Komintern, şubelerinin bir çok iç işini etkiliyordu.

Harry Pollitt'in İngiliz Komünist Partisi Genel Sekreterliği görevinden alınmasında Komintern'in etkisi olmadığı söylenemez. Komintern'in etkisiyle Genel Sekreterlik görevinden alınan Bay Pollitt, böylece Komintern'den uzaklaştırılmış oldu. Bunu ister benim deyimimle "ihraç" olarak değerlendirelim, istersek başka türlü. Ortada bir olgu var. Hollandalı ünlü devrimci Alex de Leeuw, bu durumu "ihraç" olarak değerlendiriyor.

Halim Spatar arkadaş, benim yazımda Harry Pollitt'in "parti haini" gerekçesiyle 'ihraç' edildiğini yazdığımı belirtiyor. Benim yazımda Pollitt'e "parti haini" suçlaması yapıldığı gibi herhangi bir ifade yoktur. Alex de Leeuw hakkında böyle bir suçlama olmuştur. De Leeuw parti tarafından "komünizme ihanetle" damgalanmıştı.

Halim Spatar arkadaşımızın bu konuyla ilgili incelemesi gerçekten o dönemi biraz daha aydınlattı. Bu konudaki tartışmaların sürdürülmesi, bugünkü siyasetlerimizde berraklaşmayı getirecektir.

Hitler-Stalin Saldırmazlık Paktı'nın bütün inceliğiyle araştırılması bugün sözü edilen ve ileride önümüze çıkabilecek "Sovyet-Çin yakınlaşması" konusundaki tutuma da berraklık getirir.

Bazıları "Sovyet-Çin yakınlaşmasının olumlu olduğunu" belirtiyorlar. "Bu yakınlaşmanın, Batı Avrupayı uyaracağı" söyleniyor. "Batılılar, Sovyetleri Çin üzerine salıyorlar, öyleyse Sovyet-Çin yakınlaşması, Batının bu hayalini yıkar" şeklinde tehlikeli bir görüş dünya devrimci hareketi içerisinde vücut bulmaktadır. Bugünlerde bu konuda bir berraklığa kavuşmazsak Komintern'in düştüğü tespit hatasına herşeye rağmen biz de düşebiliriz.

Ortada yaşanmış tarihi bir yanılgı var. Komintern'in tespitleri Hitler'e karşı direnmeyi zayıflatmıştır. Hitler-Stalin Saldırmazlık Paktı da Barış Cephesini engellemiştir. Nitekim Stalin 1946'da bu konuda özeleştiri yapmıştır.

Hitler-Stalin Paktı'nın yanlışlığını hayat göstermiştir. Bugün Çin-Sovyet Saldırmazlık Paktı, aynı yanlışlığın bile bile yenilenmesinden başka bir anlama gelmez.

Amerika ve Batı Avrupa neden kuvvetli bir Çin istiyor? Dün boğmak istedikleri Çin'i bugün neden destekliyorlar? Anti-komünizmden vazgeçtiklerinden değil. Sovyet saldırganlığı onları böyle bir tutum almaya zorladı. Sovyetler olgusu Amerika'yı boğmak istediği bir adamla müttefik olmaya zorladı. Sovyet sosyal-emperyalizmi olgusu olmasa Amerika gücü yettiği ölçüde Çin'i boğmaya çalışacaktı. Sadece Amerika'nın gerilemesi değil, Sovyetlerin ilerlemesi böyle bir duruma yol açtı.

Batılılar Çin'e Rusya'ya en güçlü bir şekilde direnmediği için güveniyorlar. Bu güven Barış Cephesinin güçlenmesine hizmet ediyor. Sonra sırf "Rusların esas hedefi Batı Avrupa" diyerek Rusların Çin'e saldırmayacağı gibi yargılara varmak da çok tehlikelidir.

Ruslar bütün dünyaya hakim olmayı istiyorlar. Bu bizim hareket noktamız olmalı. Yoksa Kamboçya'nın işgal edilmesini, uzak-doğudaki olayları izah edemeyiz. Sovyetlerin dünyada en azgın sosyalizm düşmanı olduğunu unutmamak gerekir. Sadece Kamboçya meselesi bunu anlamaya yeter de artar.

Herhalde anarşiyi sürgünlerle önleyecekler!

Demirel hükümeti Çivril' den 27 memur birden sürdü

ÇİVRİL (ÖZEL)

SEKİZ buçuk aylık iktidarları döneminde yeri değiştirilmedik devlet memuru bırakmamayı bir düstur haline getiren Demirel hükümeti, partizanlık tırmanışında zirveye çıkarak, Denizli'nin Çivril ilçesinde bir kalemde 27 devlet memurunu birden sürgüne gönderdi.

Aralarında Ankara il emrine verilen Çivril Kaymakam Vekili Tevfik Emre'nin de bulunduğu 27 memur, Türkiye'nin dört bir köşesine dağıtıldı:

Başkomiser İsmet Güçlü Denizli Tavaş İlçesine, İlköğretim Müdürü Mustafa Dombaycı Kastamonu'ya, Lise Öğretmeni Hüseyin Zorboz Çanakkale Biga ilçesine, Yeşilyaka İlkokulu Öğretmeni Rabia Tort Kütahya'ya, İlkokul Öğretmeni Hamdi Ordu Iğdır köyü ilkokuluna, Lise Müdürü Eryiğit Bilik Adapazarı'na, Ziraat Bankası Muhasibi Nuri Şikaroğlu Antalya Akseki İlçesine, Meteoroloji Memuru Fahrettin Başkan Kahramanmaraş'a, Orman Şefi Ahmet Kilçi Uşak Banaz ilçesine, Orman Şefliğinde Daktilo Ahmet Akgün Denizli Çameli ilçesine, Orman Bakım Memuru Rıza Taşkın Denizli Çardak ilçesine, Tarım Kredi Kooperatifi Müdürü Özkan Baldan Manisa Sart ilçesine, Halk Bankası Müdürü Hasan Önden Antalya'ya, Sağlık Merkezi Tabibi Dr. Galip Güven Bolu'ya Sağlık Merkezi Hemşireleri Emine Mutlu, Ümmü Kalaycı, Saniye Akköse, Elif Duran, Kadriye Bozuklu Ankara'ya, Ziraat Teknisyenleri Hamit Alpaslan Gaziantep'e, Coşkun Karabulut Yozgat'a, Hasan Ceylan Kastamonu'ya, Ev Ekonomisti Nilgün Balta Antalya'ya Sıtma Savaş memurları Veli Ulu Adana Osmaniye ilçesine, Halil Eşbağ Mersin Tarsus ilçesine, Tahsin Eren Afyon'a sürüldüler

Kooperatiflerdeki sürgünler kınandı

Çivril Merkez Tarım Kredi Kooperatifi Genel Kurulu yapıldı

ÇİVRİL (ÖZEL)

ÇİVRİL Merkez Tarım Kredi Kooperatifi Yönetim ve Denetim Kurulu seçimleri yapıldı. Yönetim Kurulu üyeliklerine İrfan Ergun, Hasan Hüseyin Duyar, Orhan Orhan, Mehmet Aydeniz, Muhsin Arabacı, Denetim Kurulu üyeliklerine ise Hacı Ahmet Acar ile Uğur Aydoğmuş seçildiler.

Kooperatif Müdürü Özkan Baldan Genel Kurulda yaptığı konuşmada, kooperatif olarak güçlerini emekçi halktan aldıklarını belirterek, "Dünya kapitalizmin yerli işbirlikçilerine ve emperyalizmin satılmış uşaklarına, aracılara, tefecilere ve vurguncular Çivrilimizde yaşama hakkı tanımayacağız" dedi. Bu arada Salihli Sart Tarım Kredi Kooperatifine sürgün edilen Kooperatif Müdürü Özkan Baldan'ın sürgün emrinin uygulanmaması oybirliği ile karar altına alındı. Genel Kurulda yapılan konuşmalarda kooperatiflerdeki sürgün ve kıyımlar kınandı.

BEN BU YERLERDEN GİDELİ

4 KARS'TAN ANILAR, İZLENİMLER, SOHBETLER

Faik Bulut

Eski ağaya beye ne oldu?

- "Bir Kürt şeyhi, bir Türk devrimcisinden ileridir"
- "Köylüler için devrim, beş vakit namaz gibi farzdır"
- "Devrimciyim" diye ortaya çıkanlar feodal mirası sürdürüyor

BİR köylüden dinledim, tüccarların kaçışını şöyle anlattı: "Tüccar bir grup köylüyle pazarlık ediyordu. Tüccar belli bir fiyat vermiş diretiyordu. Bir de baktık bir genç tabancayı çekip tüccarın böğrüne dayadı, 'şu kadar vereceksin' dedi. Ve o fiyatta anlaşıldı. 'İşte bu gençler devrimcidir. Köylüyü tüccara ezdirmiyor' dediler. Bu iş köylünün hoşuna gitmişti. Derken tüccarlar bir daha gelmez oldular. Ve alıcısı olmayan malların fiyatları yarı yarıya düştü. Ve köylü dört gözle tüccar bekler oldu."

Aynı iş samanda da başlarına gelmiş. Samanı zorla ucuza elinden alınan tüccar bir daha saman getirmemiş. Ve yerli saman tüccarları istedikleri fiyatı köylüye dayatmaya başlamışlar. Şimdi artık köylüler, 'Aman bu zorbalar olacağına, tüccar, tefeci beni soysun daha iyi' diyorlar.

Kars bölgesinde büyük toprakağalarının ağırlığı daha 1970 yılından başlayarak hissedilir biçimde azalmaya başlamıştı. Bir yandan zayıf da olsa gelişen kapitalist ilişkiler, öte yandan halkın bilinçlenişi bu sonucu daha da ilerletmiş. Şimdi artık büyük zengin köylüler var. Bunlar hem tefecilik gibi işleri, hem de hayvan kaçakçılığını yürütüyorlar. Bu kimselerin çoğu da köylünün ilerleyen bilincini engellemek için "devrimci" ya da Kürtçü maskesi takmışlar.

"Devrimciyim" diye ortaya çıkan birçok insan ve grup da feodal sınıfların mirasını sürdürmeye devam ediyor. Aşiretçilik artık devrimcilik adı ile sürdürülüyor. Köylü şimdi de "devrimcilik" adı altında feodal ilişkiler içinde tutulmaya çalışılıyor. Bir Kürt milliyetçisinin bana söylediği şu söz bu zihniyeti açıklamak için yeter sanırım:

"Bir Kürt şeyhi, bir Türk devrimcisinden daha ileridir."

Ben bu elleri terkedip gideli en çok değişen şey çeşitli siyasi fikirlerin köyleri kasabaları bir rüzgar gibi alt üst etmesi. Hemen her yerde siyaset konuşuluyor. Her evde kadınlar, erkekler haberleri yorumluyorlar. Kendi durumlarıyla ilgili sonuçlar çıkartıyorlar. Eskiden tanıdığım birinin ne yaptığını, nerede olduğunu sorduğumda aldığım cevap şöyle oldu: "Haa o mu? O devrimcidir' ya da "Hiç sorma, faşist oldu çıktı namussuz" ya da "Hala CHP'lidir'. Kimse de kalkıp "O kasabaya yerleşti, iki çocuğu daha oldu.." gibilerden siyasi olmayan cevaplar vermedi. Bu durum bir yandan halkın siyasete ilgisinin arttığını, siyasi konuların onun günlük hayatına girdiğini göstermesi bakımından olumlu idi. Ancak yine bu durum halkı bölen gerici siyasetlerin etkisini göstermesi bakımından da olumsuzdu.

En çok dikkatimi çeken şeylerden biri de her yaştan kadının siyasete duydukları ilgi oldu. Devrimci aileler arasında karşılıklı ziyaretler yapılıyor, siyasi sohbetler yapılıyor. Bir gün bir ev kadını kocasını "Bak ben de devrimciyim, o da devrimci, ama o hala beni dövüyor" diye herkesin içinde eleştirdi ve benim de onun eleştirmemi istedi. Kadınlar arasındaki günlük anlaşmazlıklarda ve kavgalarda da hep siyasi suçlamalar ve hakaretler kullanılıyor

"Devrim farzdır"

"Aslına bakarsan biz köylüler için devrim, beş vakit namaz gibi farzdır. Amma velakin kimse çıkıp da el birliği yapmıyor"

Komşu köylerden orta yaşlı birinin söylediği bu sözler köylülerin devrim fikrini nasıl içtenlikle benimsediklerini ne güzel gösteriyor. Ancak köylüler nasıl bir devrim olması gerektiği konusunda pek de anlaşamıyorlar. Kimileri 27 Mayıs gibi bir askeri harekatı savunurken çoğunluk buna karşı çıkıyor. "Askeriye bu işi halleder diyorsun, 12 Mart'ı unuttun bakıyom" diyorlar. Homeyni'nin "İslam devrimi" gibi bir devrimi isteyenler de var. Ben köye gelmeden önce Homeyni'nin bizim köyleri çok etkilemiş olacağını sanıyordum. Sınıra yakın oluşun böyle bir etki yapacağını düşünmüştüm. Oysa tam tersini gördüm. İran devriminin iç sorunları ile pek ilgilenen yok. İlgilenenlerde bazı yersiz yasaklamaları ve idamları tasvip etmiyorlar. Ama İran devriminin dış meseleleri konusunda ilgi hiç de az değil. ABD ve Rusya'ya karşı İran'ın tutumu ilgi ile izleniyor ve genellikle beğeniliyor.

Apocular ve ötekiler

Apocuların bu yörede de halka yaptıkları baskı ve tehditler ayyuka çıkmış durumda. Halk bunlardan yaka silkiyor, ama onlar büyük bir umursamazlık içinde her gün yeni bir karşı-devrimci suç daha işlemeye devam ediyorlar. Aşiret ilişkilerini, kişisel anlaşmazlıkları da kullanarak halkı yıldırmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Apocular halk arasında "Dizze sere serpiya" (Öte beri çalıp çırpan) diye anılıyor. Köylüler Apocuların yaptıkları rezaletleri anlata anlata bitiremiyorlar. Anlatılanlar arasında en adi hırsızlık olaylarından, kız kaçırmalara, soygun ve cinayetlere kadar her türden ahlaksızlığı bulmak mümkün.

Aslında öteki "sol" fraksiyonların yaptıkları da Apocuların yaptıklarından pek de geri kalmıyor. Özellikle elebaşı durumunda bulunanlar arasında her türlü rezalete rastlamak mümkün. Arpaçay'da kendini Dev-Yolun önderlerindenim diye tanıtan bir öğretmenin kadınlarla uygunsuz ilişkiler kurmaya çalıştığı ortaya çıkınca, Dev-Yolcu gençler üstlerine başvurarak bunun cezalandırılmasını istemişler. Ses seda çıkmayınca da Dev-Yoldan iyice soğumuşlar. Yine Arpaçay'da Dev-Yolculardan bazılarının adı esrara karışmış ve ortalıkta iyice rezil olmuşlar.

Konuştuğum kişiler öteki fraksiyonların marifetlerini de sayıp döktüler. Anlatmakla bitmez.

AP hükümeti "kurtarılmış bölge" Kars'ı elbette unutmamış. Girişilen operasyonlarla Apocular ve sol gruplar darmadağın edilmiş. Bir zamanlar "muazzam güçlerden" söz eden Apocular, bir çağrıyla 14 bin kişiyi biraraya toplayabilen Dev-Yol, Dev-Genç gibi gruplar kaçacak delik arar hale gelmişler. Dev-Yolun bazı önderleri herşeyi terk edip kaçmışlar. Geri kalanlar siyasetin 's'sinden söz etmeden kahvelere devam ediyorlar artık. Apocular ise sığınacak yer bulamaz hale gelmişler. Bir defasında 5 gün 5 gece bir derenin içinde aç susuz kalmışlar. Bir kaç grup dağlara kaçmış. Şimdi yaz, ya kışın ne yapacaklar?

Ama burada halk da nasibini almış devlet teröründen.

Ardahanlı biri anlatıyor: "Bir gün köyde Apocular yakalandılar. Çok sayıda kadın ve genç kız karakola çekildi, memelerinde sigara söndürüldü. Tam bir vahşetti gördüklerim."

Göleli bir köylü anlatıyor: "Geçen kış her evin önüne paraşütçü komandoları indirme ve baskın tatbikatı yaptılar köylerde." Digorlu bir köylü anlatıyor: "Kışın özel olarak dozerlerle yol açtılar ve geniş bir komando harekatına başladılar. Bir şey bulamadılar. Köylüler gelen askerlere koyun kesmek isteyince bir subay şöyle dedi "Acayip iş! Biz bunları kesmek için geldik. Bunlar bize hayvan kesiyorlar."

Susuz'dan bir şoför anlatıyor: "Kızını görmeye gelen anayı copla dövdüler. Kars'ta tutukladıkları bir genci arabanın arkasına bağlayıp sürüklediler.

Ve konuştuğum kişiler Kars'ta komiser Kemal Kartal'ın işkenceyle iki kişiyi öldürdüğünü sebze halinden rastgele toplanan kişilerin üç gün falakaya yatırıldığını, kireç tozu içinde yuvarlandırıldığını anlattılar. Gece canı sıkılınca evlerin pencerelerine rastgele ateş eden polisleri anlattılar.

Ayrılış

9 yıllık bir hasretten sonra memleketimde ve köyümde ancak 25 gün kalabildim. Ve dostlarımın, ailemin, köylülerimin hayır dualarını alarak köyden ayrıldım.

Gördüklerimi yazdım.. Amaçlarımdan biri de iyi niyetli ve dürüst, fakat yanlış siyasetlerin peşine takılmış gençleri bir kere daha uyarmaktı. Onlarla birlikte doğru devrimci bir amaca doğru birlikte ilerleyeceğimizi umuyorum. Bunca acı deneyden sonra hepimizin çıplak gerçeği görüp, omuz omuza yürüyeceğimize inanıyorum.

BİTTİ.

YURT HABERLERİ YURT HABERLERİ

ANTALYA'YA BAĞLI KOYUNLAR KÖYLÜLERİ:

"DSİ yöneticileri 5-10 tahta için 2 bin dönüm arazimizi susuz bıraktı"

2 bin dönüm arazide pamuk ekimi yapılsa milyonlarca lira döviz elde edilecekti

İSMET ÖZÇELİK (ANTALYA)

DSİ yetkilileri, Antalya'nın Koyunlar köyünde Düden Çayından kanala su pompalayacak olan motopompun inşaatı sırasında bir miktar tahta ve dilmenin kaybolması üzerine, inşaatı durdurarak 2 bin dönüm araziyi susuz bıraktılar. Bu nedenle pamuk ekilecek olan bu arazide ekim yapılamaması yüzünden milyonlarca liralık döviz kaybı meydana geldi.

Antalya civarındaki tarlalarda pamuk ekim sahasının artması yüzünden, 3 sene önce Koyunlar köylüleri DSİ yetkililerine çıkarak, DSİ kanallarının köylerindeki arazileri sulamadığını bildirdiler. Bunun üzerine DSİ yetkilileri, köylünün isteğini yerinde bularak, Düden Çayından motopompla ekim yapılamayan 2 bin dönümün üzerindeki araziyi sulamayı kararlaştırdılar. Köylüler daha sonraki gelişmeleri şöyle anlattılar:

"DSİ yetkilileri çalışmaya başlayarak kanaletleri döşediler. Pompanın kurulacağı yeri kazdılar. Tam bu sırada burada bir miktar tahta ve dilmen kayboldu. Bunun üzerine DSİ Bölge Müdürü, kaybolan tahtaları bahane ederek inşaatı durdurdu. 3 sene oldu daha tek kazma vurmadılar. Yapılan kanaletlerin de bir kısmı kırıldı. Yazık değil mi bu devletin parasına... Biz buraya pamuk ekseydik senede en az 600 bin kilo pamuk üretirdik. Başbakan, bakanlar çıkıp üretimi artıralım, ihracatı artıralım diyorlar. Böyle ihracat artar mı?"

THK Kırklareli Şubesi kırk köye Atatürk büstü hediye etti

Türk Hava Kurumu Kırklareli Şubesi bir açıklama yaparak 40 köye Atatürk büstü hediye ettiklerini bildirdiler.

Bu konuda Kırklareli Şubesi Başkanı Ali Coşkun, muhabirimize şunları söyledi.

"Kentimize bağlı tüm köylere Atatürk büstü armağan ettik. Köylüler kaideleri kendileri yaparak büstleri köy meydanlarına yerleştirmişlerdir. Bunun yanında köy ilkokullarına araç gereç yardımında bulunduk. Bundan sonra THK olarak tüm köylerimize elimizden gelen yardımı yapacağız."

ORMAN BAKANLIĞINDAN GAZETEMİZE YAPILAN AÇIKLAMA

6.5.1980 tarihli gazetemizin Yurt Haberleri Köşesinde yayınlanan "Kınık Orman Dairesi Kalemköy'ün 1500 dönüm arazisini gaspetti" başlıklı haberle ilgili olarak Orman Bakanı Sayın Hasan Ekinci'den bir açıklama aldık. Açıklamada şunlar belirtiliyor:

"Yazınız incelenmiş; adı geçen 1500 dönüm genişliğindeki arazinin Kınık serisi ormanları içinde ve bitişinde yeraldığı, kadimden beri devlet ormanı niteliğini taşıdığı, üzerinin amenajman planına göre 53-84 yaşlarında kızıl çam ağaçlarıyla kaplı olduğu, iddia edildiği gibi köy tüzel kişiliğine ve şahıslara ait geçerli mülkiyet belgelerinin bulunmadığı, kanuni olarak ormanların zamanaşımı yoluyla iktisap edilmemesi nedeniyle vergi kayıtlarının hukuki bir değer ifade etmediği anlaşılmıştır."

GÜNDEM dışı

Türk-İş'in aysonu sancıları

Türk-İş bu mayıstan beri her ay sonu bir sancı içine giriyor. Denizcier daha mayıs başında "Mayıs sonuna kadar isteklerimiz gerçekleşmezse şalteri çekeriz" demişti, ama çekemedi.

Daha sonra haziran sonunda "Çok şıkıştık, fena olacak" diye demeçler verdi ve Demirel o sırada devreye girerek Türk-İş'i "yatıştırdı."

Denizcier Tes-İş'in Haziran'daki kongresinde de "Temmuz ayı sonuna kadar sözleşmeler bitmezse" diye bir tehdit cümlesine başladı, daha sonra durup "Hadi şimdi bir şey söylemeyeyim Türk-İş olarak bir şeyler yaparız" artık diye sözlerini bağladı.

Temmuz geldi geçti, sözleşmeleri bitmedi. Şimdi ağustos sonu yaklaşıyor. Türk-İş Yönetim Kurulu "Hükümetle ilişkiler ve sorunları" görüşmek üzere yine toplantıya çağrıldı. Bakalım Türk-İş'in ay sonu sancıları daha ne kadar sürecek?

SALT 1 SALT 3 SALT 2

LURIE

"Umutsuzluğa kapılma, bundan sonrakiler daha kolay olabilir"

"BOŞ GEÇ ZATEN GELDİK"

Paraşütü kim daha geç açacak yarışına giren iki paraşütçü aynı anda uçağın kapısını terkederler. İrtifa 3 bin metre, gözler bileklerdeki yükseklik ölçen alette: 2 bin metre... 1000 metre.... 500 metre.... 100 metre derken metreler 70'lere oradan 60 ve 50'lere düşer. Sarp kayalıklarda dolu olan yere süratle yaklaşmaktadırlar.

Paraşütünü rakibinden ne kadar geç açarsa, yarışı o kadar farkla kazanacağını düşünen iki azılı rakip, metreler 30'a 20'ye indiğinde "boşgeç zaten geldik" derler ve bir daha hiç yarışamamak üzere kayalıklara sıvaşırlar.

***

Biri Moskovacı ve maceracı "sol"la, diğeri MHP ile bağlarını mümkün olduğu kadar geç koparma yarışı içine giren iki büyük partinin tutumları bu çılgın paraşütçülerden farklı mı dersiniz?

"Ben açık kapıdan girerim"

"Cumartesi, pazar tatilimi geçirmek üzere gittiğim Silifke'de rahatsızlandım. Pazartesi günü doktora gidip rapor aldım. Aldığım raporu bağlı bulunduğum Mut İlköğretim Müdürü Nizamettin Akyüz'e götürdüm. "Biz senin ilişkini kestik" dedi. "Hasta olanın, bunu raporla belirleyenin ilişkisi kesilir mi hiç?" diye sordum. "Ben açık kapıdan girerim" dedi. "Rapor alacağını pazartesi sabahı telle bildirseydin? "Müdür Akyüz daha sonra, tel de çeksem ilişkimi keseceğini, buna önceden kararlı olduğunu, bir açığımı beklediğini itiraf etti. Bir ilköğretim müdürünün bu tutumu yasalara sığar mı?"

Mut İlkokul Müdürü Nizamettin Akyüz bu mektubu yazan okuyucumuza neden böyle davranmış olabilir?

TEHDİDİN BÖYLESİ

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Bu vasiyeti medine münevverede resulallah (SAV) harem anahtarını taşıyan hoca Ahmet'e doğu ve batı bütün Müslümanlara göndermiştir.

Bir gece Kuran okurken uykum geldi, rüyamda resulallah (SAV) bana gelerek dedikl; bu haftanın içinde kırk bin insan vefat etti. Bu insanlar cahil öldüler. Kadınlar artık kocalarına itaat etmiyorlar. Zenginler zekât vermiyorlar. Beytullaha gitmiyorlar. Fakirlere yardım etmiyorlar. Şeyh Ahmet diyorki; Resulallah dedikl; Bütün insanlara Kıyamet gününün yaklaştığını bildir. Yakın zamanda yıldız doğacak, bu yıldızı Güneş gibi göreceksiniz. Güneşte insanlara yakın olacaktır. «Kavsu-kadeh» gibi görünecektir. Bundan sonra Allah sizlerden tövbe kabul etmeyecek, göğün kapıları kapanacaktır. Şeyh Ahmet diyorki; Resulallah dedikl; Kim bu vasiyeti yazar, dağıtırsa Allah'ın şefaatına hasıl olacaktır, belalardan, kazalardan Allah onu esirgeyecek Dini mükemmel olarak hayra kavuşacak. Şeyh Ahmet'in söylediği:

Bu vasiyeti eğer saklayıp dağıtmazsa çok büyük zararlara uğrayacaktır. Bu vasiyeti okuduktan sonra dağıtmayan kıyamet gününde Allah'ın rahmetinden mahrum kalacaktır. Bu vasiyet doğrudur, hiç bir yalan yoktur, eğer yalan söylüyorsam cahil öleyim. Resulallah (SAV) ın ruhuna elhamdi okusunlar.

Şeyh Ahmet diyorki: Resulallahın söylediği son günler yaklaşmıştır. Allaha istiğfar ve tövbe edin. bir kişi bu vasiyetten otuz tane yazıp dağıtırsa Allahın emriyle kalbinde hiç bir merak ve üzüntü kalmayacak. Rızkı ancak kırk gün sonra mesut ve bahtiyar olacaktır. Şeyh Ahmet diyorki: «Haber aldımki bir şahsın vasiyeti (30) tanesini dağıttı. Allah ona 100.000 ruble rızk verdi. Bir şahıs dağıttı Allah ona 25.000 ruble rızk verdi. Yine haber aldımki vasiyetin yalan olduğunu söylemiş ve aynı gün söyleyenin oğlu vefat etmiştir. Bunda yalan yoktur. Allah bizleri muvaffak etsin. Allaha inananın sevap ve hasenetlerini kazanın Allah bizlere dünyada ve ahirette yardım edecektir. Bu vasiyeti dağıtanlar Allahın izniyle dokuz gün sonra (9) defa hayra kavuşacaktır. 96 saat sonra çok sevindirici bir haber aldılar. 90 bin dinar kazandılar. Bu şahıslar tüccar idiler. Bu vasiyet bir doktorun eline geçti. O şahıs vesikayı okudup sakladı. Allah onu arabasıyla giderken çıldırtarak öldürttü. Cesedi hareketsiz kaldı. Allah ona cezasını verdi.

Bir tüccar 125 bin dinar kazanıncaya kadar vasiyeti sakladı en büyük oğlu bir araba kazasında arap şeyhleri dahilinde öldü. Bu vasiyetleri yazıp gönderenlerle dağıtanlara Allah en yakın zamanda büyük saadetler verecektir.

OKUYUN YAZIN DAĞITIN : Allah emriyle sevaplar kazanınız. Doğrudur, iyalanı yoktur. Müslümen kardeş yıldızıda kendi gözümüzle gördük. Çarşambayı Perşembeye bağlayan gece gördük. Saat 7 - 8 arasında oldu. Allah cümlemizden razı olsun.

Günün karikatürü

KADINLAR TUVALETİ

Açıkça

• DOĞAN YURDAKUL

Ramazan davulu

Hacivat – Karagözüm merhaba, bayramın kutlu olsun.

Karagöz – Seninki de benimki gibi kurtlu olsun.

Hacivat – Şükürler olsun, bir Ramazanı daha idrak etmiş bulunuyoruz.

Karagöz – Bİr kalpazanı daha merak etmiş bulunuyoruz.

Hacivat – Yine çok sinirlisin Karagöz. Ben de bu adam bir aydır nerede diyorum. Demek evinden çıkmamışsın hiddetten.

Karagöz – Evimden çıkmadım şiddetten. Senin keyfin yerinde. Ramazanı uzakta ettik, şükürler olsun deyip durursun.

Hacivat – Ya sen nerede ettin?

Karagöz – Mahallede ettim. Anlatayım da dinle. Ramazan davulu var ya, ramazan davulu

Hacivat – Var hani sahurda çalınır.

Karagöz – Üstüne bastın, patlayacak, ayağını kaldır. İşte o davul bu sefer başka türlü caldı.

Hacivat – Deme Karagöz? Yoksa davulcular modernleşti de tokmağı alafranga mı vurdular?

Karagöz – Davulcular karın deşti ama ayaklarına pranga vurulmadı.

Hacivat – Peki anlat, dinliyorum.

Karagöz – Bu seferki davulcular sadece sahurda vurmuyor. Hava kararınca başlıyor, sabaha kadar hem davul çalıyor, hem uluyor.

Hacivat – Atma Karagöz bu nasıl bir iş?

Karagöz – Yanımda olaydın da yatağına yapaydın çiş. Senin bildiğin davulcu bir tane olur, iki tane olur. Bunlar en az yüz tane.

Hacivat – Eh, zaman ilerledi, gençlik değişti. Biri yorulursa öteki başlıyor.

Karagöz – Doğru. Sokakta bir kimseyi yakalayınca biri yorulursa öteki vuruyor. Hepsi yorulunca da bizim kapıyı, komşunun kapısını vuruyorlar.

Hacivat – Vururlar ya. Davul hakkı isteyecekler zahir.

Karagöz – Ne davul hakkı ulan, bavul hakkı istiyorlar.

Hacivat – Nasıl?

Karagöz – Akşam olunca Allah rızası için iftar etmeye geldik diyorlar. İyice karınlarını doyurduktan sonra, Türklük, ülkücülük rızası için davul çaldık deyip, yükte hafif pahada ağır ne varsa götürüyorlar.

Hacivat – Daha dün gelip aldınız desene.

Karagöz – Erkeksen sen söyle. Dün gelenler bizden değildir, bizim kılığımıza girmiş kişilerdir diyorlar. Biz kimseden rızası olmadan bir şey almayız deyip, ne bulurlarsa götürüyorlar.

Hacivat – Yat uyu, kapıyı açma.

Karagöz – İstersen açma. Herifçioğlu kamaylan, piştovlan dayanıyor.

Hacivat – Allah, Allah. Bunlar ne biçim davulcu.

Karagöz – O biçim davulcu. Gündüz bakkala gitmek yasak, denize girmek yasak.

Hacivat – Ne yasağı?

Karagöz – Ramazan yasağı. Yoksa sen gavur musun? Ramazan da oruç tutmaz, bakkala çakkala gidersin, denize girersin?

Hacivat – Peki ama turistler?

Karagöz – Onlara da yasak. Müslümanları terlik ediyorlar diyerekten.

Hacivat – Terlik dememişlerdir Karagöz, tahrik demişlerdir.

Karagöz – Yaşa Hacivat, sen bunların dilinden iyi anlıyorsun.

Hacivat – Başka?

Karagöz – Başka ne olacak? Bir gün korka korka sokağa çıktım. Baktım bunlardan birisi fosur fosur sigara içiyor. Oğlum bu içtiğin sigara nedir dedim.

Hacivat – Ne dedi?

Karagöz – Biz kefereyiz moruk dedi.

Hacivat – Kefere dememiştir Karagöz, seferi demiştir. Yani yolculukta olduğu için oruç tutmuyor.

Karagöz – Hay çok yaşa Hacıcavcav. Nasıl da biliyorsun ne dediğini. Biz uzak yoldan geliyoruz, onun için oruç tutmuyoruz dedi.

Hacivat – Nereden geliyormuş?

Karagöz – Uzun tüneller kazmışlar da, zindanları delip gelmişler. Her biri bir yere dağılmış. Buralarda milletin huzuru için sabaha kadar davul çalıp devlete yardımcı oluyorlarmış.

Hacivat – Allah razı olsun.

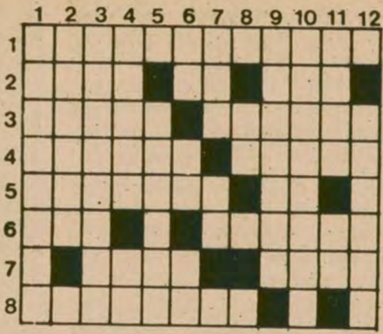
Karagöz – Bir arkadaşlarına da çok kızmışlar, onun için oruç bozmuşlar. Çünkü bu arkadaşları iftihar edilecek bir şey yapmış, gazeteye vermiş.

Hacivat – İftihar değil Karagöz, iftira.

Karagöz – Seni gidi mum bacaklı idare fitilli köftehor. Karagöz oldun da itirafı iftira anlıyorsun (vurur)

Hacivat – Yine yıktın perdeyi eyledin viran koşup sahibine haber vereyim heman.

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Friedrich Engels'in görüşleri hakkında temel eserini yazdığı, Berlin Üniversitesi öğretim üyesi. 2) Bir maden-Yabancı dilde bay anlamına gelir-Bir emir. 3) TERSİ bir isim Uykulu, sıkıntılı ya da yorgun bir anda ağzını açarak nefes alıp vermek. 4) Genişlik-Bir meyva-Olabilir anlamında. 5) Toparlak, yuvarlakça-TERSİ rüzgara emir. 6) Türk Standartlar Enstitüsü-TERSİ bir bayan ismi. 7) Gerçekleştirilmesi az çok zamana bağlı olan, geniş ölçüde istek-Zekası olan, kavrayışlı. 8) Nitelikli.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Seçilmiş derlenmiş. 2) Bir gezegen. 3) Topun kaleye sokulmasıyla kazanılan sayı-Gerçek. 4) Bir bayan ismi-Bir nota. 5) Özlem. 6) Alman Markının kısaltılmış yazılışı-Bir nota-TERSİ bir uzuvumuz. 7) Sidikle vücuttan dışarı atılan azotlu madde-Bir harfin okunuşu. 8) Bir nota. 9) Rengi olmayan. 10) Sonsuzluğa kadar. 11) Soğuran-İlave. 12) Sıcağa ve soğuğa karşı dayanıklılığı kükürtle artırılmış kauçuk.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Manifaturacı. 2) Arabacı. 3) As-Araklama. 4) lıK-Arı-Masa. 5) Eza-Şarlamak. 6) Ri-ktÖ-Ala. 7) Erzani-ekaL. 8) Farazi-Ok-kA.
YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Maalesef. 2) Arsız-zA. 3) Na-Karar. 4) ibA-inA. 5) Faraş-İz. 6) acaraK. 7) Tıkırtı. 8) lÖ. 9) Ama-Ek. 10) Almamak. 11) Asalak. 12) ıL-akalA.

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti barış görüşmelerinin başlaması için öncelikle ABD askerlerinin çekilmesi koşulundan vaz geçti

Kore'nin birleşmesi yolunda yeni gelişmeler

● **Kore sorununun çözümlenmesi bölgede hegemonyacı faaliyetler yürüten Kremlin yönetimine indirilecek ağır bir darbedir**

Uzakdoğu Asya'nın kuzey ucunda, uzun zamandır çözüm bulamamış olan Kore sorununda son zamanlarda olumlu adımlar atıldı.

Bu olumlu adımların atılmasında hiç şüphesiz, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin (KDHC) son yıllar içinde geliştirdiği gerçeğe dayalı, barışçı ve birlikçi siyasetin önemli bir rolü var. ABD'nin 30 yıl önce Kore topraklarını işgalinden bu yana, anavatanın birleştirilmesi için barışçı bir çözüm bulunması yolundaki girişim hep Pyongyang yönetiminden geldi. Bu çerçeve içinde, ilk kez 1972 yılında Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin önerisi üzerine bir eşgüdüm komitesi kuruldu ve bu komite ikiye ayrılmış olan Kore'nin birleştirilmesi sorunlarını ele almaya başladı. Ne var ki, o zamanlar, Washington yönetimine bağımlı olarak uzlaşmaz ve sert bir tutum takınan Güney Koreli yetkililerin siyasetleri yüzünden bu ilk görüşmeler sonuca ulaşamadan yarıda kesilmişti. Başarısız girişimleri ve olumsuz görüşmeleri değerlendiren Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti hükümeti, daha sonra bu konuda ne denli kararlı olduğunu kanıtlayarak 23 Haziran 1973 günü "5 nokta, 3 ilke" adı altında bir formül oluşturdu.

BİRLİĞİN TEMEL İLKELERİ

Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin anavatanın birleştirilmesi konusundaki ana hedefleri ve izleyeceği yol şöyle açıklanıyordu:

5 NOKTA:

1) Silahlanma yarışının karşılıklı olarak durdurulması

2) Barış anlaşması imzalanması

3) Ülkenin iki bölümü arasında her alanda işbirliğinin kurulması

4) Konfederal bir devlet kurulması amacıyla her iki tarafın halklarının etkin olarak faaliyette bulunması

5) İki yönetimin uluslararası sorunlarda ortak hareket edebilmesi

3 İLKE

* Kore'nin yeniden birleştirilmesi

* Bu birliğin bağımsız ve barışçı bir yoldan demokratik ilkeler temelinde gerçekleşmesi

* Bu konuda her türlü yabancı müdahaleye karşı kesin tutum alınması

GERGİNLİK VE DURGUNLUK

Pyonyang yönetiminin ısrarla savunduğu bu ilkelere rağmen, Amerikan yönetiminin "müdahaleci" ve "barışçı olmayan" tutumu yüzünden, görüşmelerin olumlu geçmesi bir yana, karşılıklı ilişkilerin kurulması bile sekteye uğradı. Washington'daki "Amerikan imparatorluğu hayalcilerinin" inatçı tutumu, Güney Koreli yetkililere de cesaret veriyor ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin iyi niyetli ve birlikten yana tutumu etkili olamıyordu.

Öte yandan, birlikten yana olan Güney halkının, Seul yönetimine karşı güçlü ve kitlesel bir şekilde başkaldırması, Güneyli yetkilileri olumsuz tutum almaya sevketti. Güneydeki kukla yönetim, halkın çeşitli siyasi ve ekonomik talepler öne sürmesinde "Kuzey ajanlarının" parmağını görerek, Pyongyang'a karşı tutumunu iyice sertleştirdi.

Buna rağmen, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, düşmanlığa düşmanlıkla karşılık vermedi ve birlik çağrılarını yineledi. Bu çağrılar belirli ölçüde etkili oldu. Örneğin, 1972 yılında iki başkent arasında kurulup 1976 yılında kesilen telefon bağlantısı 1980 Şubatında yeniden işletmeye açıldı. Bu yılın ocak ayında ise, Seul yönetimi, bütün dünya haber ajanslarının birinci sıradan verdiği bir açıklama yaptı. Seul'dekiler ilk kez "Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti" deyimini kullandı ve birlik çağrısını ciddi bir şekilde incelediklerini bildirdiler. Yine 1980'in başlarında, 32 yıldan beri ilk kez iki hükümetin Başbakanları mektuplaştılar ve mart ayında birlik görüşmeleri konusunda bazı yeni biçimsel anlaşmalara varıldı.

ABD DERS ÇIKARIYOR MU?

Bu olumlu gelişmelerin yanı sıra, Güney Kore diktatörü Park Çung Hi'nin öldürülmesi ve özellikle Carter'ın 1979 Temmuzunda Seul'a yaptığı ziyaret, Washington yönetiminin bölgedeki gelişmelere karşı olumsuz tutumunu da belirli ölçüde değiştirmesini sağladı. Carter'ın tutumunda bazı çelişkiler de vardı. Örneğin ABD Başkanı bir yandan Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin BM'de temsil edilmesini isterken, üçlü (ABD-Güney Kore-Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti) görüşmelerinin başlatılması için 21 maddelik bir program da öneriyor, ancak bazı açıklamalarında "ABD'nin Kore'den vazgeçmeyeceğini" ima ediyordu.

ABD'nin bu çelişkili tutumu doğal olarak Pyongyang hükümetinin tepkisine yol açtı. KDHC 10 Temmuz 1979 tarihli resmi bildirisinde Washington'un bu tutumunu kınadı ve bu "Akılsızca davranışın Kore'nin içişlerine bir müdahale olduğunu" belirtti.

Pyongyang yönetiminin bu haklı çıkışı karşısında bir ölçüde gerilemek zorunda kalan ABD yönetimi, belki de yavaş yavaş Kore sorununa iyi niyetli bir şekilde yaklaşması gerektiğini de kavramaya başlıyordu.

KARARLI BİRLİK İSTEĞİ

Kore Emek Partisinin yayın organı "Rodong Sinmoun" 21 Kasım 1979 tarihli sayısında "Biz ABD'ye diyalog kapısını açık bırakıyoruz" diyerek siyasetini belirtti. Ancak bu siyasetin en açık ifadesi, geçenlerde, 10 Ağustos günü, iktidar Partisinin Dış İlişkiler Dairesi Başkanı Kim Yong Nam'ın bir demecinde ortaya çıktı. Kim Yong Nam şöyle diyordu: "Barış görüşmelerine başlamak için daha önce öne sürdüğümüz ABD'nin askerlerini geri çekme koşulundan vazgeçilmesinin doğru olduğuna inanıyoruz". Bu tutum, ABD-Çin Halk Cumhuriyeti-Tayvan deneyinden sonra Washington yönetimini bir kez daha köşeye sıkıştıran bir siyaset olmanın yanı sıra, bölgede akılcı bir barış stratejisi olarak da değerlendirildi.

Kore sorununun çözüme kavuşması, aslında bölgede hegemonyacı faaliyetler yürüten Kremlin yönetimine indirilecek ağır bir darbedir. Örneğin, Pyongyang yönetimi, Vietnam'ın Demokratik Kamboçya'yı işgal etmesini kınayınca, Moskova Güney Koreli bir yetkiliyi ülkesinde resmen ağırlamıştı.

İki Kore arasında buzların çözülmesi barışı ve istikrarı güçlendirecek, Sovyetler Birliği'nin bulanık suda avlanmasını engelleyecek.

Güney ve Kuzey Kore'nin yeniden birleştirilmesi için yapılan görüşmeler.

Arnavutluk'la Yugoslavya arasında ticari anlaşma imzalandı

FRANKFURT (ÖZEL)

Arnavutluk'la Yugoslavya arasında 125 yıldan bu yana ilk kez büyük bir ticari ilişki kurulmasına karar verildi.

Arnavutluk Ticaret Bakanı Nedin Hoca, bundan bir süre önce Yugoslavya'ya resmi bir ziyarette bulundu. 5 gün süren ve Belgrad, Slovadya, Makedonya'yı kapsayan ziyaret sonunda 2 ülke arasında ticari bir anlaşma imzalandı. 1981-85 yılları arasında geçerli olacak ticari anlaşma, 720 milyon dolarlık mal değiş tokuşunu içeriyor. Bu anlaşmayla, 2 ülke arasında varılan ticaret 5 misline yükselecek. Yugoslavya'nın önemli bir ticaret ortağı durumuna gelen Arnavutluk'un sınır kapıları kuracağı ve bu sınır kapılarına ulaşan yeni asfalt yolların yapımına bir an önce başlanacağı bildirildi.

Hatırlanacağı üzere, Enver Hoca başta olmak üzere diğer Arnavutluk Emek Partisi yöneticileri, Tito ve diğer yetkililerden "revizyonist, ajan, Amerikan işbirlikçisi" diye bahsediyorlar ve yayın organlarında çeşitli suçlamalarda bulunuyorlardı.

Beyoğlu'ndan Doğu Perinçek'e mektup yollayan ve kendisini "düz devrimciyim" diye tanıtan okuyucumuzun sorularını cevaplıyoruz

Beyoğlu'ndan mektup atan "düz devrimci"nin sorularına cevap(1)

sorular? cevaplar

İTİRAF YAYINI

1. "İtiraf" yayını için okuyucumuz şöyle diyor:

"Bu yazılanların doğru veya doğruya yakın olduğu mutlak. Sadece teşhir için yazdığınıza inanmak güç. Sizin açınızdan bunun ardında başka amaçlar yatıyor olmalı."

Değerli okuyucumuz, siyasi mücadelede herhangi bir tutum ya da davranış, "ardında bazı amaçlar" aranarak değerlendirilemez. Her davranışın, toplumda yaptığı etki araştırılır ve değerlendirme buna göre yapılır. Önemli olan, her eylemin toplum hayatımızda nasıl bir rol oynadığıdır. Hiç kimsenin içine girip niyetini öğrenemeyiz, fakat yaptığı işlerin devrime yarar veya zararını tespit edebiliriz. Değerlendirmeyi de buna göre yaparız. Siz de bu anlayışı benimsemelisiniz. "İtiraf" yayını neye hizmet etmektedir? Herkes kabul etmektedir ki, bu yayın MHP'ye ağır bir darbe indirmiştir. MHP'nin günlük gazetesi, acaba niçin sürekli olarak TİKP'yi hedef almakta ve özellikle bu yayından sonra feryadı basmaktadır. Bunlar, birçok şeyi açıklamaktadır.

FATSA VE SOL

2. Fatsa ile ilgili tutumumuz dolayısıyla şunu soruyorsunuz: "Türkiye'deki sola en büyük darbeyi vurmak niyetinde misiniz?"

Tam tersine. Fatsa'da sol adına yapılan rezaleti eleştirmeden solu ilerletmeye ve halka kabul ettirmeye imkan yoktur. Sizin mektubunuzu yazdığınız günlerde, Fatsa'da bir ev basıldı ve solculuk adına bir sağcının 10, 11, 12 yaşındaki üç çocuğu öldürüldü. Bu zorbalığın karşısına açıkça dikilmeden, halkla birleşebileceğinizi mi sanıyorsunuz? Fatsa'da uygulanan anlayışın, bilimsel sosyalizmle ne ilgisi vardır? Apartmanların üst katında oturanlar esnaf vb. hedef alınıyor. Her türlü mülkiyete karşı cephe alınıyor.

Proudhon, "Sefaletin Felsefesi" adlı kitabında "mülkiyet hırsızlıktır" demişti. Marks ise Proudhon'un görüşlerini "Felsefenin Sefaleti" adlı kitabıyla eleştirdi. Gerçekten de "mülkiyet hırsızlıktır" görüşü, ancak döküntü bir felsefenin eseri olabilir. Çünkü, özel mülkiyet tarihin belli aşamalarında zorunludur ve ilerici bir rol oynar. Ancak zamanı dolduktan sonra ortadan kalkar. Bugün tüccarın ve esnafın özel mülkiyetini hedef almak, anarşizmin babası Proudhon'dan kalan "mülkiyet hırsızlıktır" görüşünü benimsemektir, yoksa, Marksizmin değil.

SÖKE DAĞLARI

3. "Ben İzmir'de idim. Sizin Söke Dağlarında yakalandığınızı duydum. Sökeli arkadaşlarım o zaman sizin mağarada hiç bir silah çıkmadığını, tırnak çakısı bile bulunmadığını... söyledi. Sonra size bir parça yardım eden hangi köylü varsa, hepsinin ismini verdiğinizi söylediler. Ve dediler ki, sırf Perinçek davası kalabalık görünsün diye aklına gelen her ismi polise verdi dediler. Siz ne dersiniz sayın Perinçek? Madem savaşmayacaktınız dağa niye çıktınız, Madem savaşacaktınız silahınız neredeydi?"

Yazınızdaki yanlışlar: Bir kere Doğu Perinçek Söke Dağlarında değil Söke'den ayrıldıktan sonra Ankara'da yakalandı. Söke'ye yollanan komando taburunun Bafa Gölü civarında yaptığı çeşitli aramalarda Doğu Perinçek yakalanmadı. En son kaldıkları mağara sarıldığı ve teslim ol çağrısı yapıldığı zaman da, Doğu Perinçek ve arkadaşları gerekli bütün eşyalarla birlikte kuşatmanın dışına çıkabildiler. Daha önce basılan çeşitli mağaralar, zaten önceden terkedilmişti. Buralardan ayrılırken, herhangi bir devrimcinin silahını ya da tırnak çakısını unutarak gitmediği doğrudur. Ayrıca size şunu belirtelim: Doğu Perinçek ve arkadaşları, Söke Dağlarına o zaman silahlı mücadele yapacağız diye çıkmadılar. 12 Mart zorbalığına teslim olmamak ve ele geçmemek için orada bulunuyorlardı. O zamanın devrimci meselesi, silahlı mücadele başlatmak ve intihara koşmak değildi.

Doğu Perinçek'in köylüleri ele verdiği iddiasına gelince: Perinçek'in MİT sorgu merkezinde alınan ifadesinde, yalnız jandarmanın önüne düşerek baskınlara kılavuzluk eden bir kişinin ismi vardır. Daha önce birçok köylü yakalandığı halde, Doğu Perinçek'in ifadesinde bunların hiç birinin ya da başka köylülerin isimleri yoktur. Bunu da araştırabilir, gerekirse Söke köylülerinden soruşturabilirsiniz.

YAYINIMIZ VE BURJUVAZİ

4. "Burjuvazinin size hiç tepki göstermemesi düşündürücü, siz ne dersiniz?... Böyle yayın yapmanız burjuvazinin isteğidir... Yoksa yaşam hakkı tanımazlar sayın Perinçek..."

Bugün zor olan, herhangi bir devrimci gazeteyi kapattırmak değil, yaşatmaktır. Aydınlık, kendini kapattırmaya çalışmıyor, yayınına devam ederek görevini yerine getirmek için son derece titiz davranıyor. MHP ile ilgili olarak yaptığımız yayının "burjuvazinin isteği" olduğu konusuna gelince: Gerçekler ortadadır. Bu yayın kimin işine geliyor, kime zarar veriyor, bunu halkın değerlendirmesine bırakıyoruz. Yalnız şunu ekleyelim: Bugün Türkiye'de baş çelişme burjuvazi ile proletarya arasında değildir. Yani herhangi bir davranışı değerlendirirken elimizdeki mihenk taşı, burjuvaziye düşmanlık değildir. Bir kere, milli burjuvazi (k burjuvazinin sayıca çok geniş bir kesimidir) bugün devrimin dostudur. İkincisi, bugün Türkiye devrimi, Sovyet sosyal-emperyalizmine karşı bir milli birleşik cephe döneminden geçmektedir. Bu da dikkate alınmalıdır. Bugün hedef alınması gereken, Sovyetler Birliği'nin yanı sıra MHP'nin dayandığı en gerici hakim sınıf kesimidir. Her eylem, bunlara verdiği zarar açısından ölçülmelidir. MHP'yi hedef alan yayınımız, keşke burjuvazinin en geniş kesimi tarafından istense ve desteklense, biz bundan sevinç duyarız. Fakat ne yazık ki, gerçek henüz bu değildir. Özellikle AP, MHP'yi korumaktadır. Ama verdiğimiz mücadele eninde sonunda bu ittifakı da bozacaktır. Biz burjuvazinin geniş kesimlerini aynı zamanda demokrasi cephesine de kazanabileceğimiz görüşündeyiz. Sovyet sosyal-emperyalizminden gelen tehdidin yükselmesi, burjuvaziyi demokratlaşmaya da zorlamaktadır. Tıpkı Kurtuluş Savaşı yıllarında olduğu gibi.

Son bir nokta: Size bütün görüşlerinizi isminizi yazarak, göğsünüzü gere gere savunmanızı salık veririz. Niçin isminizi gizliyorsunuz? Görüşlerinize güvenemediğiniz için mi? Bu yanlış bir tutumdur. İnsan, hatalı görüşler savunabilir. Bunun zararı yoktur. Yeter ki düzeltmeye hazır olsun ve gerçeği gördüğü zaman, yanlışlara tekme vurmak cesaretini gösterebilsin. Kanımızca sizin hatanız "düz devrimci" olmaktır. Hayatta hiç bir şey "düz" değildir. Gerçekler de "düz" değildir. Bu nedenle düz ve kaba mantıkla devrim yapılamaz. Bilimsellik esastır.

İsminizi açık olarak yazsaydınız, daha çok sevinirdik. Bizi arayınız ve daha derinlemesine tartışalım. Selamlarımızla.

NOT: Böylece "Devrimci bir gazete olduğu halde Aydınlık neden kapatılmıyor?" diye soran Dikilili okuyucumuza da cevap ve... oluyoruz.

Federal...

(Baştarafı 3. sayfada)

Almanya Devlet Başkanı Eric Honnecker, Afganistan meselesi ve kasım ayında Madrit'te yapılması planlanan KSZE Konferansı konusunda Kremlin'in tutumunu iyice öğrenmek amacıyla Brejnev'le görüştü.

İki ülkede yaşayan yurttaşlarının birbirlerini ziyaretlerinin kolaylaştırılması, iki ülke arasındaki ekonomik ve siyasi ilişkilerin geliştirilmesinin yer aldığı gezi programı konusunda Batı Alman Başbakanı Schmidt şunları söyledi:

"Doğu Almanya'ya yapacağım gezi, oraya Batılı müttefiklerimizin temsilcisi olarak gittiğim anlamına gelmemelidir. Oraya, ayrı ayrı iki ülke içinde yaşamaya mecbur bırakılmış Alman halkının sorunlarını görüşmeye ve elbette bunun yanısıra görüşmeler esnasında, çeşitli konular da dahil olduğumuz paktların tavırlarını ortaya koyarak, ilişkilerin normalleştirilmesinde adım atmak için gidiyoruz."

Öte yandan, Başbakanın yapacağı geziye ilişkin görüşlerini açıklayan muhalefet partileri, Schmidt'in ziyareti sırasında, Doğu Alman yetkililerine, barışı zedelediklerinin açıkça belirtilmesini istiyorlar. Açıklamada, Sovyetler Birliği'nin Afrika'daki yayılmacılığına yardımcı olan örgütlere yardım etmesinin ve Afganistan işgalinin olumlu bir yardım olarak değerlendirilmesinin, Doğu Almanya'nın barışı çiğnediğine en bariz iki örnek olduğu belirtildi.

Federal Almanya iktidar partisi SPD'nin seçimlerden kârlı çıkması amacıyla bu geziyi propaganda malzemesi olarak kullandığını ileri süren muhalefet partileri, Helmut Schmidt'in görüşmelerde uluslararası bakımdan önem taşıyan konuları ele almamasını, bunun hem tehlikeli bir sonuç yaratacağını hem de Batılı müttefikler tarafından bir uzlaşma olarak görülebileceğini öne sürdüler.

GİEREK'İN GÖRÜŞME PAKETİNDE 1,5 MİLYARLIK KREDİ TALEBİ DE VAR

Öte yandan, 19-20 Ağustos tarihlerinde, Polonya Devlet Başkanı Gierek, Schmidt'le Hamburg'taki evinde bir araya gelecek. "Özel ziyaret" olarak nitelendirilen geziye, Gierek önemli bir kısmını kredi ve mali yardımların oluşturduğu bir görüşme paketiyle geliyor. Geçtiğimiz pazartesi günü Kırım'da Brejnev'le buluşan Gierek, ziyaret hakkında bilgi verdi. Siyasi gözlemciler, Fransa ve Batı Almanya'nın gözünde Doğu-Batı ilişkilerinin normalleşmesinde bir "Anahtar" rolü oynayan Gierek'in, ülkesinde ekonomik bakımdan çıkmazda olduğu bir dönemde gelmesini, Batıda 'kurtarıcı aramak' olarak nitelendiriyorlar. Bonn'daki Federal hükümet çevrelerinden yapılan açıklamaya göre, ekonomik ilişkiler başta olmak üzere, Madrit'te önümüzdeki kasımda yapılacak KSZE Konferansı üzerine tarafların düşünceleri, ABD ve Rusya arasındaki silahsızlanma görüşmelerinin devamı ele alınacak konuların başlıcaları.

Polonya Devlet Başkanının gezisine ilişkin bir açıklama yapan Federal Almanya Dışişleri Bakanı Genscher, ekonomik konularda bir sonuca varılmayacağını, bu meselede iki ülkenin mali yetkilileri arasında görüşmelerin devam ettiğini söyledi. Genscher sözlerine devamla, Polonya'nın Federal Almanya'dan 1,5 milyar mark kredi isteminde bulunduğunu açıkladı. Sözkonusu isteğe göre, kredinin 1 milyarlık dilimi özel Alman bankalarından alınması düşünülen mali krediler. Arta kalan yarım milyarlık dilim ise, Federal hükümetten alınması düşünülerek, karşılığının yılda 1 milyon ton kömür ile ödenmesi düşünülüyor. Çeşitli mali uzmanların bu konuda Alman basınına yansıyan tahminlerine göre, bankalar, Polonya'nın içinde bulunduğu durumdan dolayı kredi vermeye yanaşmıyorlar.

TİKP Adalar...

(Baştarafı 3. sayfada)

rini düşüreceğimizi çok iyi bildiklerinden her gün biraz daha saldırganlaşmaktadırlar.

"Türkiye'de Rus tanklarının gölgesinde devrim yapmayı açıkça savunan İGD ve TİP'liler 24 Ağustosta yapacağımız gecenin hazırlık çalışmalarını baltalayıp halkı tedirgin ederek katılımı düşürmeye çalışıyorlar. Adalar'da hiç bir sorumlu ve eli ekmek tutan insanın bunları ciddiye aldığı yoktur. Ülkesinin bağımsızlığını ve birliğini isteyen tüm Adalıları, MHP'den bir farkı kalmayan TİP ve İGD'ye karşı mücadeleye çağırıyoruz. Hangi görüşten olursa olsun Adalı yurttaşlar bu saldırganlar karşısında boyun eğmeyelim, onların çıkardıkları gürültüye aldırmayalım, 24 Ağustos gecesine katılalım."

Adalar İlçe Örgütünün düzenlediği gecede TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek'in de bir konuşma yapacağı bildirildi.

PTT ile Jandarma arasında çıkan anlaşmazlık üzerine karakolun telefonu kesildi

GÜLNAR (ÖZEL)

MERSİN'in Gülnar ilçesine bağlı Demirözü köyünde PTT acentalığı ile jandarma arasında çıkan anlaşmazlık yüzünden jandarma karakolunun telefonu kesildi ve karakol uzunca bir süre telefonsuz kaldı.

Konuyla ilgili olarak alınan bilgiye göre bir süre önce Demirözü jandarma karakol komutanı ile PTT yetkililerinin aralarında anlaşmaları üzerine köydeki jandarma karakoluna bir telefon çekilmişti. Güvenlik yönünden yararı beklenen telefon PTT ile jandarma karakolu arasında bilinmeyen nedenlerden dolayı anlaşmazlık çıkması üzerine kesildi ve karakol telefonsuz kaldı.

Varşova...

(Baştarafı 3. sayfada)

testo gösterisi yapıldı. Resmi Sendikanın lağvedilmesini isteyen göstericiler, 1970 yılında Gdansk olaylarında polis ve asker tarafından öldürülen işçi arkadaşlarının anılarına bir heykel dikmek istediklerini bildirdiler. Bu arada göstericilerin sık sık "Bağımsız Polonya" sloganını haykırdıkları öğrenildi.

İşçilerin grevleri yönetmek amacıyla bağımsız grev komiteleri oluşturdukları gelen haberler arasında yer alıyor.

Fransa Radyosu konu ile ilgili haberinde, "Prag'dan sonra Varşova baharı da yaklaşıyor" şeklinde yorum yaparken, BBC de işçi eylemlerinin siyasal bir yanı olduğunu belirtti. Gierek yönetiminin şimdilik sınırlı bir ölçüde baskı kullandığını belirten İngiliz Radyosu, Brejnev'in Polonya'daki gelişmelerden huzursuz olduğunu söyledi.

Varşova'daki Batılı diplomatik kaynaklar, Polonya'daki işçi hareketlerinin önemli boyutlara ulaştığını belirtirken, önümüzdeki günlerde yeni ve daha büyük eylemlerin olabileceğini öngörüyor.

Polonezköy'den Varşova'ya...

(Baştarafı 3. sayfada)

ağızdan. Sözlerini anlayamıyorum. Ama ezgi yabancı değil. Evet, bu Polonya halkının Papa 2. Jean Paul'ü karşılarken söylediği marş: "Marsh marsh Dombrowsky/Zımıe Wolsky Polsky..."

Bu olay Varşova'da veya Gdansk'ta bir piknik sahnesi değildir. İstanbul'unhemenyanıbaşındaki Polonezköy'e uğrayan bir Polonyalı turist kafilesinin öğlen yemeğidir. Polonyalı turistler İstanbul'da marş söylerken, Varşova'dakiler Danzig'tekiler grev komitelerini oluşturmuş, tartışıyorlar. Kiliselerde yine faaliyet başlamış. Polonya'daki bütün muhalefet kesimlerini çatısı altında toplayan KOR (Toplumsal Özsavunma Komitesi) merkezinde yeni bildiriler basılıyor. Polonya yine ayağa kalkıyor!

Polonya için hep "Doğu Blokunun zayıf halkası" derler. Kremlin açısından bakılınca Polonya gerçekten de zayıf halkadır. Örneğin Doğu Bloku içinde işçi-köylü muhalefeti ile aydın muhalefetin birleştiği, kaynaştığı ve kitlesel bir yapı kazandığı tek ülkedir Polonya. Ve burada İsa'nın yazdığı "İncil", Gierek'in propaganda broşürlerinden yirmi kat daha fazla satmaktadır. Kilise,Polonya muhalefetinin bir büyük unsuru haline gelmiş artık. Papa'nın ziyaretinin ardından" 2. Jean Paul saatli bombalar bıraktı" diye bir başlık kullanmıştı "Le Monde" gazetesi. Saatli bombalar patlamaya başladı galiba.

Ya Varşova yönetimi?

Gierek, "Moskova'nın politikasını ihtiyatlı bir şekilde izliyor" denildi. Gierek, Sovyet saldırganlığının yoğunlaştığı bir dönemde "Yumuşamanın" önemine dikkat çekti. Giscard-Brejnev özel ve sürpriz görüşmesini ayarladı. Ülke içindeki duruma gelince, Gdansk direnişinden ağzı yananlar artık grev yapan işçilere hem ek tazminat hem de grev parası veriyorlar. Varşova yönetimi büyük bir çıkmaza girmiş durumda. Şubat ayındaki 8. Kongredeki değişiklikler, hükümet seviyesindeki yeni düzenlemeler, Batı ile ticari ilişkilerin yoğunlaştırılması...vb... işçilerin ekonomik ve demokratik hakları uğruna mücadelelerini önleyemedi. Gierek kara kara düşünürken, Brejnev şimdi huzursuz. "Bugün Polonya, yarın Çekoslovakya, öbürgün Macaristan..." diyor Kremlin'dekiler.

Yalnız meraklıları değil, birçok insanı şaşırtacak kimini sevindirecek, kimini de üzecek haberler alacağız Polonya'dan Gözlerimiz, kulaklarımız yeni kurulan, mantar gibi biten hür grev komitelerinde.

Belki de birkaç sene sonra Polonezköy'e gelecek Polonyalı turistler, daha rahat konuşup, Sovyetler Birliği'ne karşı hınçlarını daha çok dökecekler.

MHP'liler...

(Baştarafı 3. sayfada)

vurduğu halde, yetkililerce hiç bir tedbir alınmadı. Daha önce, solcuların olduğu koğuştan, hiç bir sebep yokken sağcıların olduğu koğuşa verilmiş. Öğrendiğimize göre, Komando Raif Çiçek, Metin'e sık sık sataşıyormuş. Dün gece MHP'liler Metin'in gözlerini koğuşta bağlamışlar. Sabaha kadar işkence yapmışlar. Daha sonra boynundan şişleyerek öldürmüşler. Bu cinayetin sorumlusu MHP'lilerdir. Cezaevi yöneticilerinin sorumluluğu büyüktür. Şişleri kimin vasıtasıyla içeri sokuyorlar? Metin, şişlenince, işkence edilince hiç mi bağırmamıştır? Cezaevi yöneticileri hiç bir ses duymamışlar mıdır? Raif Çiçek Cezaevi Müdürü mü?"

Çeşitli suçlardan dolayı Elazığ Askeri Mahkemesinde yargılanan ETKO militanı Raif Çiçek, sivil cezaevine nakledildikten sonra, cezaevinde bulunan MHP'liler huzursuzluk yaratmaya başladılar. Edindiğimiz çeşitli bilgilere göre, cezaevine yeni düşen insanların kimlikleri Raif Çiçek tarafından kontrol edilmekte, solcular tehdit edilmektedir. Cezaevinde tam bir müdür gibi davranan ETKO militanı Raif Çiçek, cezaevinde elini kolunu sallayarak istediği gibi hareket ediyor. Son ölüm olayının ise, bizzat bu şahıs tarafından gerçekleştirildiği sanılıyor. Cezaevi müdürünün, ETKO Militanının yaptıklarına göz yumduğu, hatta bu tutumdan dolayı MHP'lilerin cesaret aldığı öğrenildi.

MSP erken...

(Baştarafı 3. sayfada)

yondan geçer" şeklinde konuştu.

ŞENER BATTAL'IN BASIN TOPLANTISI

Daha sonra bir basın toplantısı yapan Fehmi Cumalıoğlu ve Şener Battal, önümüzdeki günlerde Demirel'den 7 bakanın değiştirilmesini resmen isteyeceklerini bildirdiler. Bu Bakanlıkların İçişleri, Adalet, Ulaştırma, Milli Eğitim, Köyişleri, Bayındırlık, Orman Bakanlıkları olduğunu açıklayan Cumalıoğlu, bu Bakanlıklara tarafsız olması kaydıyla Parlamento dışından ve profesörlerden de atama yapılabileceğini kaydetti. İsrail'le 19 Ağustosa kadar ilişkilerini kesmediği takdirde AP azınlık hükümetini düşüreceklerini tekrarlayan Cumalıoğlu, bunun yerine bir erken seçim hükümetinin kurulabileceğini söyledi.

Bir gazetecinin "Meclis Başkanlığına verdiğiniz erken seçim önergesi milli çözüm hükümetinden tamamen ümit kestiğiniz anlamına gelir mi?" şeklindeki sorusunu Şener Battal "Hayır gelmez, milli çözüm hükümeti teklifimiz erken seçim önergesinin görüşüleceği güne kadar baki" şeklinde cevapladı.

Mersin-Anamur arasındaki sahilde turistik tarife adı altında soygun yapılıyor

MERSİN (ÖZEL)

MERSİN-Anamur arasında bulunan sahilde, halka açık yerler ile turistik işletmelerin bulunduğu kesimlerde tüm gıda maddeleri ateş pahasına satılıyor.

Hiç bir denetimin yapılmadığı bu sahil bandında gramajı düşük ekmek, çift sayılarak 25 liradan, bir kalıp buz ise 100 liradan satılırken bir bardak ayran 20 liraya veriliyor.

Turistlere verilen pansiyonların fiyatları ise denetimsizlikten her geçen gün artış gösteriyor. Bu durum ise yerli ve yabancı turist sayısının azalmasında önemli rol oynuyor.

Öte yandan sahillerde bugüne kadar görülmemiş ölçüde bakımsızlık ve sivrisinek olduğuna değinen yurttaşlar denetim mekanizmasının çalışmadığını belirterek, "Fiyatlar alabildiğine yüksek, bir ekmeği çifte sayarak 25 liradan satıyorlar, biz bu ekmeğin bir ekmek olduğundan bile kuşkuluyuz" şeklinde konuşuyorlar.

Yetkililerin durumu bizzat yaşadıklarını ve bildiklerini söyleyen yurttaşlar, sahillerde bir aydan bu yana ilaçlama yapılmadığını belirterek "Bu kafa ile turizm patlaması beklemek hayaldir. Patlasa patlasa sabırlar patlar" diyorlar.

Milli Güvenlik Kurulu yarın toplanıyor

ANKARA (ÖZEL)

MİLLİ Güvenlik Kurulu, yarın saat 9.30'da Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil'in başkanlığında Çankaya köşkünde toplanacak. Milli Güvenlik Kurulunun Sıkıyönetimin iki ay daha uzatılması için Bakanlar Kuruluna tavsiye kararı alması bekleniyor.

Öte yandan Arif Akdoğanlar'dan boşalan Milli Güvenlik Kurulu Sekreterliği görevine atanan Orgeneral Halil Sözer dün bu göreve başladı.

KAYIP— Malatya Trafik Bürosundan almış olduğum traktör ehliyetimi kaybettim. Hükümsüzdür.

Hüseyin KANDEMİR

Sekiz...

(Baştarafı 3. sayfada)

TURGUTLU'DA FIRIN BASIP 4 SOLCU İŞÇİNİN ÖLDÜRÜLMESİ OLAYINA KARIŞAN 9 KİŞİ YAKALANDI

Manisa'ya bağlı Turgutlu ilçesinde geçtiğimiz eylül ayında meydana gelen ve sol görüşlü 4 işçinin ölümüyle sonuçlanan fırın baskınıyla ilgili olarak önceki yakalanan 4 kişiden sonra 5 kişi daha yakalandı. Manisa Emniyet Müdürlüğü yetkilileri Bursa Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ahmet Tuncel, İlyas Yılmaz, Zafer Sol, Ragıp Karataş ve Ersin Aydın adlı kişileri basın mensuplarına gösterdiler. Yetkililer yakalanan 4 kişinin ifadesine dayanılarak aramaların yoğunlaştırıldığını ve 5 kişinin daha yakalandığını belirttiler. Bu arada Ahmet Tuncel adlı komandonun olayın planlayıcısı olduğu ve birçok anarşi eyleminin suçlusu olarak arandığı da belirtildi. Yakalanan 5 kişi Turgutlu'da mahkemeye verilecek. Öte yandan yakalanan kişilerin üzerinde ele geçen 2 tabancanın da çok sayıda eylemde kullanıldığı saptandı.

İSTANBUL TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİSİ URFA'DA ÖLDÜRÜLDÜ

İstanbul Tıp Fakültesi 4. sınıfında öğrenim yapan ve bayram tatilini ailesinin yanında geçirmek için bir süre önce Urfa'ya giden Abdulgani Bilen adlı öğrenci önceki gün Asfaltyol Caddesinde kimlikleri belirlenemeyen kişiler tarafından tabancalarla ateş edilerek öldürüldü. Katillerin kimliklerinin belirlenmesine çalışılıyor.

GÖLCÜKTE CHP'Lİ BİR YURTTAŞIN EVİ YAKILDI

İzmit'in Gölcük ilçesinde önceki gün Dumlupınar Mahallesinde Sefer Demircan isimli 45-50 yaşlarında CHP'li bir yurttaşın evi atılan patlayıcı madde sonucu tamamen yandı. Görgü tanıklarından alınan bilgiye göre, patlayıcı madde atıldıktan sonra ev kurşun yağmuruna tutuldu. Yangının MHP yanlısı kişilerce çıkarıldığı tahmin ediliyor. Evi yakılan yurttaşın evine daha önce de çeşitli defalar silahlı saldırıda bulunulmuştu.

Mülkiyeti Belediyeye ait arsalar Belediye eliyle yağma ettiriliyor

AKÇAKALE (ÖZEL)

AKÇAKALE Belediyesi MHP'lilere seçim yatırımı için arsa dağıtıyor.

MHP'nin işgali altındaki Akçakale ilçesinde MHP'lilerin oylarıyla seçilen AP'li Belediye Başkanı M.Azmi Ertuğrul mülkiyeti belediyeye ait arsaları parselleyerek üzerinde gecekondu yapılmış gibi gösteriyor ve MHP'lilere metrekaresi 6 liradan sattırıyor. Akçakale Belediye Encümen üyeleri C. Ertan[illegible]n, S.Seyhan, A.Sabuncu ve M.Refik Mul'dan oluşan Akçakale, Belediye Meclisinin karar alarak mülkiyeti belediyeye ait arazi ve arsaların satışının yapılması için Belediye Başkanı M.Azmi Ertuğrul'a yetki verdiği öğrenildi. Belediye Meclisi kararı gereğince arsa ve arazilerin yeni fiyatı olan 400 metrekareye kadar olan miktarın metrekaresi 6 liradan, 400 metrekareden yukarı olan kısım ise metrekaresi 10 liradan olmak üzere satışının yapılmasına karar verildiği bildirildi.

Belediyenin yanlı davranışı halk tarafından tepkiyle karşılanırken, Belediye Başkanının seçim yatırımı yaptığı, aldığı oylara karşılık MHP'lileri bu metodla ödüllendirdiği söylenmektedir.

Şeker-İş Genel Kurulu pazartesi günü toplanıyor

ANKARA (ÖZEL)

TÜRK-İş'e bağlı, Şeker-İş Genel Kurulu pazartesi günü toplanıyor. Yönetim Kurulu toplantısından önce konuşan Şeker-İş Genel Başkanı Yaşar Doğualp, Yönetim Kurulunun çalışmaları hakkında bilgi vererek ülkenin içinde bulunduğu sorunlara değindi.

Konuşmasının başında ülkenin genel durumunu değerlendiren Doğualp, "Hızla fiili bölünmeye doğru gidildiği halde hâlâ kısır parti hesaplarına dayalı politik çekişmeler devam edegelmektedir" şeklinde konuştu. Doğualp işçi sorunlarına da değinerek, bugüne kadar ekonomik önlem paketlerinden sadece fiyat artışlarının çıktığını, ancak işçinin maaşında bunlara uygun değişmeler yapılmadığını belirtti.

Şeker-İş Genel Başkanı 9. dönem toplu iş sözleşmesinin durumuna da değindiği konuşmasında uzun görüşmelere rağmen anlaşma sağlanamadığını, müzakerelerin kesildiğini, konunun şu anda uzlaştırma kurulunda olduğunu açıkladı. Kurulun önümüzdeki hafta karar vermesi bekleniyor.

Şeker-İş Genel Yönetim Kurulu çalışmalarını üç gün sürdürecek.

MHP Merkezindeki adam itiraf'a devam ediyor

17

(Baştarafı 1. sayfada)

yuyorduk. Bunda bize en çok yardımcı olan İhsan Kabadayı idi. Bunun dışında Faruk Demirtola, Mehmet Doğan ve Sadi Somuncuoğlu da yardımcı oluyordu."

ENVER AKOVA ÖLDÜRÜLECEKLER LİSTESİNİ POLİSİN ELİNDEN KURTARDI

1978 Ekiminde Ali Durdusal'ın Demetevler 3. Caddedeki evinde öldürüleceklerin listesinin tutulduğu dosyayı polis ele geçirdi. Bu dosya Enver Ekova vasıtasıyla geri alındı."

MHP İÇİNDE İŞLENEN CİNAYETLER

ZAMAN zaman ölü bulunan bazı ülkücülerin bizzat MHP'liler tarafından öldürüldüğü teşkilat içinde konuşulur. Bunlardan biri Haydar Şahin'dir. Bu 11 Ekim 1978'de Niğde Aksaray'da ölü bulundu. ÜGD'nin önde gelenlerindendi. Ethem Kıskıs'la beraber görünürlermiş. Teşkilat içinde bunun Balgat katliamının açığa çıkmasını önlemek için bizzat teşkilat tarafından işlenen bir cinayet olduğu konuşulurdu.

"Aynı şekilde Adapazarı'nda da bir ölü bulundu. Bu şahıs da ÜGD içinde faal görevlerde bulunmuş bir şahıstı. Galiba Ankara Şubesi Başkanlığı yapmıştı. Polis tarafından aranmaktaydı. Öldürülmesi 1978 sonlarındaydı. Bunlar önemli bir hücreyi ortaya çıkaracak bir zincirin halkaları oldukları için öldürülmüş olabilirler."

MHP'YE YABANCI FAŞİST PARTİLERDEN DESTEK

BİR ara Alman ve Fransız faşist partileri MHP'ye mesaj göndererek dayanışma içinde olduklarını bildirmişlerdi. Bu tabii ki, MHP yöneticileri tarafından reddedildi. "İftira" dendi. Oysa bu destek mesajları doğruydu ve ÜGD Yönetim Kurulunda üyelere anlatılmıştı."

ÜOD, ÜGD ve ÜYD HİKAYESİ

ÜOD, ÜGD ve ÜYD bir zincirin halkaları, birbirinin devamı olarak kurulmuşlardır. Hepsi de MHP Genel Merkezine bağlı olarak faaliyet göstermişlerdir. Bunlardan birinin feshedilerek, diğerinin kurulması kamuoyuna başka türlü anlatılmasına rağmen, esas sebep, adli takibattan sıyrılmaktır. ÜOD'nin anarşinin kaynaklarından biri olduğu ve kapatılacağı anlaşıldığı için ÜGD kurulmuştur. ÜYD'nin kurulması da aynı sebeptendir.

"ÜGD kurulduğu zaman, ÜOD'nin Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu istifa ederek bu derneğin başına getirildi. Ayrıca ÜOD'nin tüm yöneticileri ÜGD Genel Yönetim Kuruluna girdiler. Ülkü Ocaklarının binalarında ÜGD'liler faaliyet göstermeye başladı. Birçoğunun Başkanlığına Ülkü Ocakları Başkanları getirildi.

"ÜGD'nin 1979 Martında yapılan kongresinde, Genel Merkezin Konya'ya taşındığı bildirilmesine rağmen, ÜGD merkezi Ankara'da Bahçelievler'de MHP Gençlik Kolları binasında faaliyetini sürdürdü. ÜYD'nin merkezi de Nevşehir'de gösterilmesine rağmen, bu dernek MHP Genel Merkezinde, MHP Gençlik Kollarının bulunduğu eski binada faaliyet göstermektedir.

"ÜOD'den ÜGD'ye geçiş şöyle oldu: 1978 Mayısında Ankara Valiliği Ülkü Ocakları hakkında suç duyurusunda bulunduğu zaman, bu dosyayı Ulus'taki Asliye Ceza'nın birinci hakimi olan Osman Beye aldırmayı başardık. Osman Bey MHP'lidir ve göçmendir. Karısı Mithatpaşa'daki adliyede savcıdır. O da MHP'lidir. Kadın savcı MHP'ye her türlü yardımı yapmaya hazır olduğunu söylüyordu. Kızları da ülkücüdür. Bu kızı Ticaret Turizme biz soktuk.

"Suç duyurusundan üç, dört gün sonra ben, Ali Batman ve Av. Hilmi Barlas, Osman Beyin yanına gittik. Ali Batman'ın Ülkü Ocakları Başkanı olduğu dönemdeki suçlardan dolayı dava açılmıştı. Ali Batman ve Hilmi Barlas, Osman Beyle konuştular. Bunlar Osman Beye, "Sen bu dava için beraat kararı ver, dosya Yargıtaydan nasıl olsa bozularak gelir, bu arada kamuoyu yaratmış ve zaman kazanmış oluruz, yeni bir dernek kurarak Ülkü Ocaklarının mallarını oraya devrederiz" dediler. Gerçekten de Osman Bey beraat kararı verdi. Bu karara o zaman herkes hayret etti. Dosya Yargıtaya gitti. Bozularak geldi. Bu defa Osman Bey, Ülkü Ocaklarını kapatma ve Ali Batman'a on ay hapis cezası kararı verdi. Ayrıca hapis cezasını tecil etti.

"Dosyanın Osman Beye gitmesini Av. Hilmi Barlas sağlamıştı."

MHP'nin "ölüm listesini" polisten Akova kurtardı...

Somuncuoğlu Yurtaslan'ın...

(Baştarafı 1. sayfada)

tarafından çıkarıldığını ve kendisinin de o sırada olay yerinde olduğunu kabul etti.

Gazetemizde yayınlanan Ali Yurtaslan'ın itiraflarının Yurtaslan tarafından kaleme alındığına inanmadığını da söyleyen Somuncuoğlu'nun açıklaması şöyle:

"Bahsi geçen Aksaray olayları 3 gün sürmüştür. Bir cuma sabahı liseye çekiç oraklı bayrak asılmış, bunu gören halk da toplanmış, kızıl bayrağı indirerek karakola götürmüşlerdir. Bayrağı götürenler, ifade alınacak diye gözaltında tutulmuşlar. Bu sırada Ulu Cami vaizi Türkiye'yi tehdit eden tehlikeler konusuna temas ediyor, halkı birlik ve beraberliğe davet ediyor, daha sonra camiden çıkan cemaat Kaymakamlık binasına gidiyor. İlk defa gördükleri kızıl bayrak hadisesine tepki gösteriyorlar. Ve suçluların yakalanmasını istiyorlar. Daha sonra bu kalabalık lise önüne geliyor. Burada İstiklal Marşı söyleyerek, Türk bayrağını aynı direğe çekiyor ve saygı duruşunda bulunuyorlar.

"Bunun üzerine polis içindeki Pol-Der'li tabir edilen bir grup, Ulu Cami imamını, vaizini ve camideki ileri gelen kişileri gözaltına alıyor. Lise önünden dağılan kalabalık tekrar Adliye önünde toplanıyor. Ve geç saatlere kadar tepkilerini sürdürüyor Bu kalabalık cumartesi günü de biraraya geliyor. Köylerden gelenler de sayıları artırıyor. Ulu Cami imamı, vaizi ve ileri gelenlerin tutuklanması halkı daha çok galeyana götürüyor. Akşamüstü saat 5 sıralarına kadar gözaltına alınanların bırakılması için protesto gösterilerini sürdürüyorlar.

"Ben tüm bu olanları Bor'da bir toplantıya katılmak üzere giderken ilçeye uğramam üzerine öğrendim. Kalabalığı gördüm ve hadiselerden bilgim oldu. Daha sonra bilgi almak için Adliye'ye gittim. Hakimler, savcılar ve diğer görevliler orda toplanmışlardı. Beni görünce sevinç gösterdiler ve kendilerine yardımcı olmam talebinde bulundular. Benden bir konuşma yaparak halkın dağılmasını sağlamamı istediler. Bunun üzerine savcı ve kaymakamda, yanımda olduğu halde balkondan halka iki ayrı konuşma yaptım. Bir kısım vatandaşlar tavsiyelerime uydular. Ve evlerine dağıldılar. Ancak bir küçük grup, "İmamımız bırakılmadan gitmeyiz" dediler ve mukabelede bulundular. Ben daha sonra Bor'daki toplantıma yetişmem için yetkililerle vedalaşarak ayrıldım. Geceyi de Bor'da geçirdim. Daha sonra Aksaray'a döndüğümde müessir hadiseleri öğrendim. Hava kararmaya başladığında Aksaray'daki kalabalık da dağılmaya başlamıştı. Emniyette görevli birtakım polislerin topluluklara taş attıklarını ve küfrettiklerini bunun üzerine halkın tekrar galeyana gelerek toplandığını ve hücuma geçtiğini öğrendim. Polisler daha sonra kaçmışlar. Halk da hıncını polislerin bıraktığı otoları yakarak almış, olay tamamen böyle cereyan etmiştir.

"Şimdi bu suçlamalar, komünist gazete tarafından çıktığı ilk günden beri sürdürülmektedir. "İtiraf" adı altında yayınlananların, eski İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş tarafından kurulan "Seyyar İşkence Timi"nin bir bölümü ile bazı Marksist gazetecilerin ve CHP'nin bazı ileri gelenlerinin oluşturduğu bir grup tarafından yazıldığı gerçeği vardır. Yeni hükümet zamanında oluşan bu özel grup illegal faaliyet göstermektedir. Türkiye'nin neresinde bir hadise olmuşsa, bu hadiseler etrafında söylenen dedikodular, yalanlar, iftiralar toplanıyor ve bir senaryo haline getirilerek Marksist, Komünist bir gazeteye verilerek orada yayınlatılıyor. Olaylar etrafında toplanan ve hukuki hiç bir değeri olmayan yalan, iftira ve dedikodular, toplama görevi, meşhur işkence timinin elemanları tarafından yapılıyor. Polis hüviyeti ve sıfatı kullanılarak bir faaliyet gösteriliyor. Dosyada biriken bu bilgiler 12 Mart'da yargılanmış Marksist bir yazar ve CHP'nin bazı ileri gelenleri tarafından kaleme alınarak senaryo tamamlanıyor. Aralarında görev taksimatı böyledir.

"Aydınlık gazetesinde bazı itiraflar biçiminde, bazen gizli belgeleri açıklıyoruz adı altında, zaman zaman yayınlanan ve hakikatle hiç bir ilgisi olmayan kışkırtıcı, yıkıcı, cinayete teşvik edici yayınların hazırlanması böyledir. Aydınlık gazetesi sadece bir aracı olarak kullanılmaktadır. Bu gazetede bugüne kadar hedef gösterilen yayınlar sonucu 100 kişi vuruldu. Bir kısmı şehit oldu, bir kısmı yaralandı ve sakat olarak hayatını kurtarabildi.

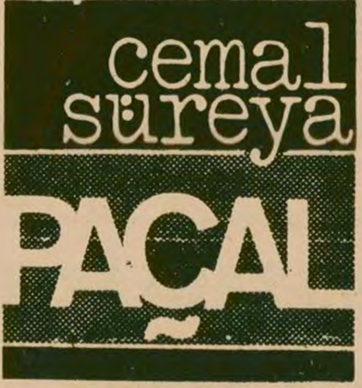
"Bu defa "itiraf" başlığı altında verilen yayınlar, adı verilen kişiye değil, bu illegal komiteye aittir. Bu yazılanların o çocuk tarafından söylendiğine de inanmıyorum. Aldığım bilgilere göre de bu itirafı yaptığı söylenen çocuk, adı geçen timin koruması altındadır"

KAYIP— Nufus hüviyet cüzdanımı kaybettim. Hükümsüzdür.

Hasan KAHRAMAN

KAYIP— Hüviyetimi kaybettim. Hükümsüzdür.

Ali KARA

Sözcükleri değiştirmek

Şair dostum A. Remiz'le, oturmuş, Oktay Rifat'ın eski şiirlerini okuyoruz. Vaktiyle coşkuyla okuduğumuz parçaların çoğu bugün de aynı tazeliği, kıpırtıyı taşıyor. Oktay Rifat son kırk yıllık şiirimizin belkemiği olmuş bir sanatçı. Bunu yalnız ben söylemiyorum, İlhan Berk de, Ece Ayhan da, aynı kanıda. Geçende Can Yücel'le konuşuyorduk, o da öyle söyledi. Bilmem şimdi düşüncesini değiştirdi mi, eskiden (on beş yıl kadar önce) Ahmet Arif de Oktay Rifat'a özel bir yer tanırdı. Eleştirmenlerin çoğuna sorarsanız, aynı karşılığı alırsınız. Şiirimize araştırma duygusunu getirmiş bir şair Oktay Rifat. Bu yönüyle 1946-1960 yılları arasında şiir yazan, şiirle ilgilenen hemen herkesin üzerinde bir ağırlığı olmuştur. Ayrıca Türkçenin bugünkü durumunu almasında, sivilleşmesinde, denebilirse, "materyalize" olmasında en büyük paylardan biri (birincisi değilse) onundur. Bunu da nasıl yapmıştır biliyor musunuz? Konuşma dilinin yalınlığından, türkülerin tadından hiç bir zaman ayrılmayarak.

Oktay Rifat'ın eski şiirlerini okurken bir şey dikkatimi çekti. Kitaplarının yeni baskılarında bazı sözcükleri değiştirmiş. Eski bulduğu sözcükleri yenileriyle değiştirmiş. Sözgelimi, "Günüm neşeyle uzun" dizesini "Günüm sevinçle uzun" haline getirmiş.

Bir şiiri yeniden yazmak başka, onun bazı sözcüklerini dil kaygısıyla değiştirmek başka. Gerçekte, otuz yıl önce yazılmış bir şiiri yeniden yazma çabasını da pek anlamıyorum ben. O şiir belli bir dönemin, belli bir duyarlık ortamının, belli bir dil bağlamının ürünüdür. Ve olduğu gibi kalmalıdır. Kitap haline gelmiştir, eleştirilerde anılmıştır, antolojilere o haliyle girmiştir.

Dil kaygısıyla bazı sözcüklerin yenileriyle değiştirilmesi ise bence daha sakıncalı bir şey. Şiiri bir yapaylığa götürür. Şairin, kendi yapıtındaki sözel eytişime pek inanmadığını da gösterir. Gerçi yeni seçilmiş sözcük de şairin sözcüğüdür. Ama otuz yıl önceki sözcüğü değildir.

Bir nokta daha var. Şair otuz yıl önce yazdığı dizeyi bir bütün olarak yazmıştı (sözcüklerin tek tek toplamını yapmamıştı; dize, kendiliğinden, o güne göre birbirini besleyen sözcüklerin bir çeşit bileşimi olarak toptan ortaya çıkmıştı). Diyelim şair dizelerde sözcük değişikliği yapacak, o zaman da dizeyi yeniden kurması gerekmeyecek midir?

Öyle olmuyor. Birçok şairimiz eski dizelerindeki sözcükleri cımbızla çekip yerlerine teker teker yeni sözcükler atıyor. Yalnız Oktay Rifat'ta değil, daha birçok ustada gördüm bunu. Dil devrimiyle gelen bir sıkıntı sonucu mu bu? Öyle olsa gerek. Ama yeni sözcüklerin yeni şiirlere saklanması, eskileriyle oynanmaması daha doğal, daha sağlıklı bir iş değil mi? Böylece şairin izlediği yol dil açısından da daha belirgin olarak ortaya çıkacak, o açıdan olan gelişim de hemeninden belirecektir.

Yaşar Nabi Nayır da şiirlerinin yeni baskısında bu yola girmişti. Talip Apaydın'da da gördüm aynı şeyi. Fazıl Hüsnü Dağlarca'da da.

Dağlarca'nın bir savı var. Geçende tartıştık da bunu kendisiyle. İstiyor ki belli bir döneminden sonra şiirlerine Türkçe, öz Türkçe olmayan tek sözcük girmesin. Bana şiiri sınırlamak gibi geliyor bu. Hele Dağlarca gibi başlangıçtan beri Türkçeyi kaba (brüt) haliyle ele almış, sanat serüveninin büyük ve yaratıcı dönemini öyle bir ortamda geçirmiş bir şair için.

Hadi, Dağlarca'nın bu savını, onun yeni bir evredeki özgünlüğü sayalım ve anlamaya çalışalım. Ama otuz-kırk yıl önce yazılmış şiirlere doğru bir düzeltme işlemine girmek niye?

Ya günün birinde eski şiirlerimize damlattığımız yeni sözcükler de gözden düşerse, onların da yenileri ortaya çıkarsa?... O zaman ne yapacağız?

En iyisi eski yapıtlarımızı olduğu gibi bırakalım. Yenilerine yönelelim. O zaman öyleydik. Şimdi böyleysek, yeni yapıtlarımız da böyle olsun.

22.5.1980(2)

"Toplum devinim halinde. Her an çiçeğe gerek duyulan bir şeyler oluyor"

Rastlantıları, tanıklıkları; bir emekliden, sersefil bir çocuktan, dilenci bir kadından ya da bir işsizden dinlediklerini yazarlardı. İzlenimlerini, gözlemlerini yerleştirirlerdi yazdıklarında beliren boşluklara. Röportaj tekniğiyle bir duyguyu, bir davranışı, bir sözü elekten geçirerek toplumdaki özel ya da genel bir aksaklığı, ilişkilerdeki bir sarsıntıyı bir -melodram- çerçevesi içinde yansıtırlardı. Ayrıca yüzlerini gördükleri ama tek satır konuşmadıkları kişilerin kılık kıyafetinden hareket ederek ve bir sürü olasılığı yanyana sıralayarak durumlarıyla bağdaşacağını sandıkları hikayeler uydururlardı. Derinliksizdi yapıtları, yüzeyde şeylerdi ama içtenlikliydiler. Yazmayı deneyerek, çabalarını yoğunlaştırarak öğreniyor, gerçek olsun diye canlı modeller kullanıyorlardı. Oysa bugün yazar, hayatın somut ve soyut yapısını bilmek, o yapının özünü besleyen diyalektiği bütünüyle kavramak, karmaşık, çelişkili durumların kökenine inmek, köklerdeki ayrıntının hiç birini ihmal etmeden ortaya koymak zorundaydı. İnsan serüvenindeki aydınlık ve karanlık çeşitli sahnelerin oluşumunu hazırlayan nedenlerin birbirleriyle çatışmalarını yakalamak zorundaydı. Toplumsal ve evrensel kaynaşmalardaki trajiğe mutlaka el atmak zorundaydı. Eksiksiz, olgun bir bilinçle, inandırıcılığı ön planda tutarak işine sımsıkı sarılmak zorundaydı. İnsanlığı insanlık yapan öteki uğraşlar gibi yazarlık da ciddi, savsaklamaya gelmeyen, kanla, canla, sabırla, bilgiyle ve araştırmayla yoğrulan bir uğraştı. Sorumluluğu müthişti.

Kalktım. Hikayeci, şair Abdullah Nefes, yeni açtığı çiçekçi dükkanının önünde bacak bacak üstüne atmış sigara içiyordu. "Merhaba" dedim.

Toparlandı, "Merhaba abi, hoş geldin" dedi.

"Hoş bulduk. Ne güzel!... Sanatçılığınla denk düşen bir iş yapıyorsun."

"Temiz iş, ince iş."

Karanfillere, güllere, sümbüllere, zambaklara, kır çiçeklerine bir göz attım. Küçük, avuç içi kadar dükkan ışıl ışıldı. "Nasıl alıyorsun bunları?"

"Çiçek pazarından. Müzayedeyle..." dedi Abdullah Nefes, güldü, gözlüklerini düzeltti.

"— Sattım, satıyorum- oyunuyla mı?"

"Öyle." dedi Abdullah Nefes.

"İşler nasıl?"

"İyi, iyi, geçinip gidiyorum. Çiçek alan çok."

"Tabii, cenazeler, düğünler, törenler, doğum günleri birbirini kovalıyor."

"Toplum devinim halinde. Her an çiçeğe gerek duyulan bir şeyler oluyor."

"Sen bir zamanlar meyhane gibi bir şey işletiyordun galiba."

"Evet. Sıkıldım o işten. Belalıydı. Bir sürü sarhoşla, ruh hastasıyla uğraşıyordum. Dinlenemiyordum, sabaha karşı eve gidiyordum ve zamanımı, zamanlarını değerlendirmek isteyenler için harcıyordum." dedi Abdullah Nefes, o günlerin tedirginliğini üstünden atmanın sevinciyle baktı.

"Yalnız meyhane önemli bir kaynak değil midir?" dedim.

"İtiraf edenleri dinlemek, hayatlarını karmakarışık eden olayları öğrenmek bakımından öyle ama ben de o havaya uyuyor, hizmet ettiklerime benziyordum. Belki malzeme yönünden zengindi ama enerjimi tüketiyordu. Oysa çiçekçilikte böyle bir şey yok, şunun bunun davranışından sorumlu değilsin. Geliyorlar, gül karanfil, bilmem ne alıp gidiyorlar. Akşam olunca kapatıyorum dükkanı, ohhh!" dedi Abdullah Nefes. Baskılardan, cenderelerden, sorumluluklardan kurtulmanın rahatlığıyla iki çay söyledi. "Vakitsizlikten yazı yazamıyordum. Yazı yazamayınca da üzülüyor, kahroluyordum."

"Sonra bin türlü insan gelir meyhaneye... Onlarla çoğunu beğenmesen bile iyi geçinmek zorundasın" dedim.

"İyi geçinmek zorundasın, alttan almak zorundasın, kişiliğini, onurunu silmek zorundasın. Bir de dikkat etmek zorundasın" dedi Abdullah Nefes.

"Neye?"

"Gözlerin hep üstlerinde olacak bir şeyler yapıp yapmayacaklar mı? İzleyeceksin boyuna."

"Fena mı, psikoloji konusundaki bilgin artıyor," dedim gülerek.

"Eksik olsun öyle bilgi. İnsanın aklı başka yerdeyken nasıl bilgi edinebilir? Konsantre olmadan... Ben kendimi veremiyordum ki. İşi sevseydim belki."

"Hikayeler var mı?"

"Var... İki kitap yayınevlerinde bekliyor" dedi Abdullah Nefes.

"Bu gidişle daha epey bekleyecek" dedim.

"Sen neler yapıyorsun abi?" dedi Abdullah Nefes.

"Hiç. Olayların bana yansımasını yaşıyorum."

"Hepimiz öyleyiz" dedi Abdullah Nefes.

"İçimdeki bütün dengeler, bütün uyumlar bozulduğundan yaratma faaliyetinin dışındaki boşluklarda yuvarlanıp duruyorum. Yazmadan duramayan biriyken yazmaktan zevk alamayan acayip, bana yabancı biri oldum. Hiç bir şeye istek duymuyorum. Konuşmam yarım, düşünmem yarım, gülmem yarım, ilişkilerim düzensiz" dedim.

"Elbet bu böyle sürmeyecek" dedi Abdullah Nefes.

"Sürmeyecek de, o bitme noktasına kendimi dağıtmadan varabileceğim kuşkulu."

Omuzumu okşadı Abdullah Nefes. "Sen kuvvetlisin, dağıtmazsın."

"Bakalım" dedim, "Telefonun var mı?"

"Henüz almadım, Hitit Kitabevinin telefonunu kullanıyorum."

"Muammer Uygur orda mı?"

"Ordaydı."

Kalktım. "Bir selam vereyim."

"Gene gel abi!" dedi Abdullah Nefes.

"Gelirim" dedim, yürüdüm, Hitit Kitabevine girdim. Serindi. Ali gazete okuyor, Muammer Uygur hesap yapıyordu. "İşittiğime göre beni özlemişsiniz."

Güldüler. "Seni hep özlüyoruz" dedi Muammer Uygur.

"Sağol!"

Ali, "Erkencisin," dedi.

"Sakarya'yı bir teftiş edeyim dedim. Satışlarda bir kıpırdama var mı?"

"Yok." dedi Ali.

"Kitaplar ateş pahası. Ben alamıyorum artık. Evdekilerle idare ediyorum. Okumadığım bir sürü kitap varmış."

"Zam kızgınlığı geçince alacaklar elbet" dedi Ali.

"Ama -zam- denen canavar boyuna şişiyor" dedim.

Muammer Uygur, çekik -uygur- gözlerini gözlerime dikti, sevgi dolu bir sesle, "Nasılsın?" dedi.

(DEVAM EDECEK)

Sovyet filmlerinde dünyaya bakış

Nezih Coş

1973-75 yıllarında "Yedinci Sanat" adlı sinema dergisinin yönetiminde birlikte çalıştığım arkadaşım Engin Ayça, bu yılki 16. Pesaro (İtalya) Uluslararası Yeni Sinema Şenliği izlenimlerini Cumhuriyet gazetesinde yayınladı. (1) Bu yılki Pesaro, bütünüyle, geçmişten bugüne Sovyet sinemasının ürünlerine ayrılmış; Ayça da yazısında bu gösterilerden Sovyet sinemasının bugünkü durumu konusunda bazı saptamalar yapmak istemiş

"1930'ların filmlerindeki coşkulu hava şimdi yok"

Ayça, 70'li yılların Sovyet filmlerinde göze çarpan iki eğilimi şöyle anlatıyor: "Bunlardan ilki Moskova ve Leningrad stüdyolarında gerçekleştirilen filmlerin daha çok klasik Rus edebiyatının ve kültürünün izlerini taşımalarına karşılık, diğer Cumhuriyet yapımlarının kendi yerel, hatta sözlü gelenek kültürlerini yansıtmalarıydı. İkinci göze çarpan eğilim ise güncel hikayelerde bireyin, özellikle de kadının kişi olarak öne çıkarılması ve toplumun en küçük birimi kabul edilen aile yapısının sergilenmesiydi."

Yazının ikinci bölümünde şöyle diyor Ayça: "Pesaro Film Şenliğinde seyrettiğimiz 1930'ların filmlerindeki coşkulu, inançlı, güvenli hava, mutlu, umutlu sonlar 70'lerin güncel konuları işleyen filmlerinde yok."

Ayça yazısının üçüncü bölümünde de şu saptamaları yapıyor, "Sinemasal anlatım olarak oldukça klasik (hatta akademik) bir çalışma sözkonusu. Genel toplumsal sorunlar çözümlenmiş ya da çözümlenmekte olduğu kabul edildiğinden, onlar yerine aile sorunları, bireyin sorunları öne çıkarılıp işleniyor, buradaki aksaklıklar, yönelişler sergileniyor. İyi ya da kötü ama çözümlenmiş bir sonla bitmiyor filmler. Umutsuzluk yok ama mutlu son da yok. Doğrudan bir eleştiri getirme ve tavır alma söz konusu değil. Dolaylı, belki bir ima etme çabası var. Bazen Gürcü sinemasında olduğu gibi ince güldürüye başvurularak yediriliyor eleştiri.

"Düzenin işleyişinin tartışılması yerine, düzene olan inancın yerleştirilmesine, geliştirilmesine uygun olarak bireylerde ve aile yapısı içindeki aksaklıkların sergilenmesine ağırlık veriliyor."

Başkakov ve "sosyalist gerçekçilik"

Engin Ayça arkadaşımın bu saptamalarını yurt içinde ve dışında pek çok Sovyet filmi izlemiş bir kişi olarak paylaşıyorum. Ancak Ayça'nın yaptığı doğru saptamalardan ulaştığı sonuçlara katılamıyorum. Ayça, yazısının sonunu Moskova Sinema Tarihi ve Kuramı Enstitüsü Müdürü Vladimir Başkakov'un yargısıyla bitiriyor. Başkakov, sosyalist gerçekçilik anlayışının bugün de sürdüğünü, ancak 1930'ların gerçeğiyle bugünün gerçeği farklı olduğu için bunun sinemadaki yansımasının da farklı olduğunu söylüyor.

Yazısında Ayça'nın Sovyet sineması konusunda Başkakov'dan farklı yargıya vardığını gösteren açık bir yorum göremiyoruz. Hatta Sovyet yapıtlarını diğer ülkelerdeki Marksist sinemacıların yapmak istedikleriyle karşılaştırma önerisini getirerek bugünkü Sovyet yönetmenlerinin "Marksist" olduklarını bir kabulleniş gözlemleniyor. İşte Ayça arkadaşımdan tam bu noktada ayrılmış oluyorum. Temel sorular bence şunlar: Bugünün Sovyet filmleri topluma, tarihsel olaylara hangi sınıfın ideolojisiyle, dünya görüşüyle bakıyorlar? Sovyet filmlerinde yaşamları, sorunları işlenen kahramanlar hangi sınıfın kahramanları ve yönetmenlerin bu anlattıkları kahramanlar karşısındaki sınıf tutumları ne? Kanımca her film için bu soruları net bir biçimde yanıtlayıp irdelemeden filmler için "olumlu", "başarılı", hele "sosyalist gerçekçi" gibi nitelemelere girişmek çok yanlış ve hatalı olur.

Aragon, 1954'de Moskova'daki İkinci Sovyet Yazarları Kongresinde toplumcu (sosyalist) gerçekçiliğin yalnızca Sovyetler Birliği'nde değil Fransa gibi kapitalist ülkelerde de mümkün olduğunu belirtiyor, "Yeter ki yazar ezilen sınıflardan yana çıksın kendi ulusunu tarihsel ve bilimsel açılardan tanıyarak gerçekçi bir sanatı uygulayabilsin" diyordu (2). Bugün ise sanatta sosyalist gerçekçi bakış açısını bulmanın en zor olduğu ülke Sovyetler Birliği olmuştur diyebiliriz.

Sosyalist gerçekçilik'i bugün sanatta, dünyaya, topluma diyalektik maddeci bir gözle bakan, yorumlayan bir anlatım yöntemi olarak niteleyebiliriz. Günümüzün resmi Sovyet eleştirmenlerinden M. Parkhamenko ve A. Myasnikov dahi sosyalist gerçekçiliğin topluma bakışta kanıtlayıcı, ilerici sürücü, eleştirici ve çözümleyici ilkeleri kaynaştırdığını belirtiyorlar (3). Aynı kitapta Gorki'nin 1935'te "Sosyalist gerçekçiliğin başlıca ödevi, sosyalist, devrimci bir dünya anlayışı ve görüşü uyandırmaktadır" dediğini okuyoruz. Yine aynı kitapta Fadeyev'in de 1934 Birinci Sovyet Yazarlar Kongresinde sosyalist gerçekçilik için "en eleştirici gerçekçilik türü" saptamasını yaptığını öğreniyoruz.

Şimdi Engin Ayça'nın Sovyet filmleri için yazdıklarını anımsayalım: "Doğrudan bir eleştiri getirme ve tavır alma sözkonusu değil" diyor. Ayça'nın şenlikte izlediği 58 filmden edindiği bir izlenim bu. Oysa topluma eleştiri getirmeksizin "sosyalist gerçekçilik"ten söz edebilmeye olanak var mı? Teoriyle bu basit kıyaslama dahi Sovyet sinema adamı Başkakov'un yargısını boşa çıkarmaya yetiyor.

Sovyet sinemasındaki altı ana eğilim

Bugünün Sovyet sinemasında altı ana eğilim gözlemleyebiliyoruz. 1— Ticari filmler (Serüven, polisiye, komedi, vb..); 2— Klasik Rus yazarlarından uyarlamalar; 3— Bugünün kent yaşamını işleyen bireyci bunalım filmleri; 4— Gürcü, Özbek, Kırgız, vb. cumhuriyetlerin yapıtları; 5 -2. Dünya Savaşına sınıflarüstü bir gözle bakan, Sovyet halkı için bu savaşın anti-faşist ve anti-emperyalist özünü yokeden filmler; 6— Bugünkü devleti ve yöneticilerini öven siyasal konulu filmler.

Bu eğilimlere kısaca değinelim. Ülkemizde izlediğimiz "Define Adası", "Kesik Başlı Süvari" gibi son derece kalitesiz serüven filmleri ilk eğilimin tipik örnekleridir ve bunların sayıları az değildir.. İkinci eğilim olan klasik Rus yazarlarından uyarlamalar, 1917 Devrimi öncesinde çok yapılırdı. Bu konuda Sungu Çapan'ın "Sovyet Sinemasında Uyarlama" yazısını anımsayabiliriz: "Rus sinemasının devrim öncesi döneminde Dostoyevski, Tolstoy, Puşkin gibi Rus klasiklerinin yanısıra Shakespeare, Scott, Dickens ve Hugo gibi yabancı yazarların yapıtları da sinemaya uygulandı. Bu dönemde Rus sinemasında sadece Tolstoy'dan 25-30, Çehov'dan 40-50 uyarlama yapıldı beyaz perdeye" (4). Sovyet sinemasının 1918-1957 arası döneminde bu uyarlamalar oldukça azalmış, buna karşılık Gorki'den Ostrovski'ye, Furmanov'dan Aleksey Tolstoy'a, Şolohov'dan Fadeyev'e kadar sosyalist gerçekçi yazarların yapıtları ön plana geçmiştir. Ama 1957'den günümüze dek gelen dönemde Dostoyevski, Çehov, Tolstoy (ve Shakespeare) uyarlamaları yeniden hızla artmış ve Gorkiler, Ostrovskiler "eskimiş" sayılmıştır.

Değişen toplumsal altyapının etkileri

Üçüncü ana eğilimin tipik örnekleri, Ayça'nın yazısında yoğun biçimde anlatılan birey ya da aile bunalımları üzerine filmlerdir. Öteki Doğu Avrupa ülkelerinde de çokça rastlanan bu tür filmlerde bakış açısı önemlidir. Bu çizgideki filmlerde, çevre, toplum pek yansıtılmamakta, dört duvar arasında gösterilen bireyin mutsuzluğu, sevgisizliği, yaşamına anlam verememesi, eşi dışında yeni ilişkilere yönelişi başlıca konuları oluşturmaktadır. Ayça'nın da belirttiği gibi bu filmlerde çözüm de belirsizdir. Oysa bunun nedeni saptamanın sağlıksızlığında yatmaktadır.

Bu tür Sovyet ya da Doğu Avrupa filmleri ile aynı temalara eğilen Fransız, İtalyan, B. Alman Amerikan filmleri arasında esasta bir ayrım görebilmek zordur.

"Sakindi Oranın Şafakları" (Yön: Stanislav Rostotski, 1972).

"Ekipaj" (Yön: Aleksandr Mitta, 1980)

Bu filmlerde yıllar yılı gördüğümüz birey ya da aile sorunlarının bu kez Sovyet filmlerinde aynı bakış açısıyla karşımıza çıkışı neyin sonucudur? Sorun bunu doğru saptayabilmektir. Bu durum, Sovyetlerdeki yaşamın, toplumun, Batı gibi yeniden uzlaşmaz sınıflı bir yapıya dönüşmüş olmasıdır. Sovyetlerde parti ve devlet bürokrasisi, egemen burjuvazi, o sınıfın yasalarına uyarak yaşamak zorundaki geniş çalışanlar kitlesi de Batı tipi bir küçük burjuvazi ve işçi sınıfı olarak tabakalanmıştır. Üretim araçları üzerinde sıradan yurttaş değil, bürokrat burjuvazi egemendir. Sovyet insanının aşırı ölçüde bireysel sorunlarına dönüşünün kaynağında bu gerçekler yatmaktadır. Sovyet eleştirmenleri için sosyalist gerçekçilikten, devrimci sanattan, diyalektik maddecilikten (yanlış örneklerle bu kavramları bulandırarak) bol bol sözetme hakkı vardır ama sanatçı için bunalımın toplumsal kaynağını gösterme hakkı bulunmamaktadır. Bu yapılamayınca filmler hem gerçekliğin dış görünüşünü vermekle yetinmekte, hem de bireysel sorunlarda bile bir çıkış gösterememektedirler. Bu yapıtlar yine de övülecek, "sosyalist gerçekçi" sayılacaksa (5), batı burjuva sanatçısına bu denli yüklenmek niyedir?

Sovyet sineması üzerine bir yazıda şöyle denmektedir: "Özbekistan'ın Batıya dönük öteki yüzü, özellikle Elier Ishmukhamedov ve senarist Odelsha Agishev'in birlikte oluşturdukları filmlerinde en belirgin biçimde görülüyor. Bu filmler, açıkça Claude Lelouch ve François Truffaut'yu yansıtan, duygusal sorunların doğuşunu, modern müzik ve dansları içeren gençlere dönük melankolik, lirik yapıtlar. Bugün Rus olsun, Asyalı ya da Kafkasyalı olsun, Fransız 'Nouvelle Vague'dan ya da İtalyan Antonioni ve Fellini sinemasından esinlenmiş bir yönetmenler kuşağı var Sovyetler Birliği'nde "(6). (Tarkovski'nin "Ayna" adlı yapıtı için Sovyet "Amarcord"u dendiğini anımsatalım).

Sovyet sinemasının Batı sinemasıyla bakış açısı yönünden görülen benzeşmesinin bir başka örneği, Batı şirketleriyle (ABD, İtalyan, Japon, vb.) girişilen ortak-yapım denemeleridir. Sovyetler Türkiye ile de "Ferhat ile Şirin" adlı son derece ilkel, başarısız bir ortak yapıma imza atmışlardır.

Sovyet sinemasındaki dördüncü kategori cumhuriyetlerin (Gürcü, Kırgız, Özbek, Türkmen, Tacik, vb...) yerel, gelenekçi, folklorik özellikler taşıyan filmleridir. Bunlardan gördüğümüz "Cemile", "Kopar Zincirlerini Gülsarı" gibi Aytmatov uyarlamalarında içeriğin gerici, tutucu nitelikleri hemen dikkati çekebiliyordu. Yine de bu Rus olmayan cumhuriyetlerin filmlerini yeterince izleyemediğimizi belirtelim. Ancak bu cumhuriyetlerde de Sovyet sinemasının genelindeki çizgilere ayak uydurma eğilimlerinin ortaya çıktığını yukardaki son alıntı sanırız ortaya koyabiliyor. Arif Aliev adlı yazar da "Azerbaycan Sinemasının Dünü ve Bugünü" başlıklı yazısında şunları söylüyor: "Çağdaş konuları işleyen Azerbaycan filmlerinin temel özelliği, bireylerin iç dünyasına olan yakın ilgisidir (...) Azerbaycan sinemacıları, ancak çağdaş insanın karmaşık ruhsal dünyasını araştıran çarpıcı, özgün yapıtlarla başarıya ulaşacaklarını biliyorlar." (7)

Bugünkü Sovyet sinemasındaki beşinci ve altıncı ana eğilim de sanat alanındaki idealist bakış açılarının, Sovyet devletine egemen olan bugünkü bürokrat-burjuva sınıfının siyasi çizgisinin sinemaya yansıyan doğal sonuçlarıdır. Beşinci eğilim, "Leylekler Uçarken"den (1957), "Askerin Türküsü" (1958), "Sakindi Oranın Şafakları" (1972) ve "Vatanları İçin Öldüler"e (1975) deki çeşitli filmlerle örneklendirilebilir... Altıncı eğilim olan devleti, yöneticileri öven siyasal konumlu filmlere Gleb Panfilov'un "Söz İstiyorum" Ve V. Treguboviç- E.Layne ikilisinin "Güven" (Rus-Fin ortak yapımı) gibi filmleri örnek verilebilir (Bu filmleri bir başka yazıda daha geniş ele almak istiyorum).

SSCB'deki sinema üzerindeki sansür

Kısaca Sovyet sinemasındaki eğilimleri anlatırken olguyu bugün SSCB'deki toplumsal gerçekleri değerlendirmeden irdelemeye olanak yoktur. Arkadaşım Ayça'dan yaptığım alıntılar dahi bugün SSCB'de sanatçının toplumu eleştirme özgürlüğü olmadığını düşündürtmüyor mu biraz? Bugün SSCB'de dağıtımı elden yapılan, baskı düzeninin muhalifi bir yeraltı edebiyatının (SAMIZAT) varlığı aynı gerçeği göstermiyor mu? Şunu unutmamak gerekir ki bugün SSCB'deki 15 cumhuriyetin hepsinde çekilecek filmler için senaryo üzerindeki son karar Moskova'daki Sinema Bakanlığı tarafından verilmektedir. Çeşitli filmlerin gösterimi engellenebilmektedir (Tarkovski'nin "Andrey Rublev"i 5 yıl gösterilemedi; Gürcü filmi "Pastoral" Ayça'nın da belirtip garip bulduğu gibi yalnızca Gürcistan'da gösterilebiliyor). (8) Şunu ise hiç unutmamak gerekir ki, bugün aynı Sovyet hükümetinin askeri güçleri Afganistan'da, Kamboçya'da kukla hükümetler kurdurmuştur ve bu ülkelerin halkına ateş yağdırmaktadır. Yine Sovyet askerleri, Etyopya'dan Angola'ya Çekoslovakya'dan Güney Yemen'e dek, dünyanın dört bir yerinde sözümona barış ve sosyalizm jandarmalığı yapmaktadırlar. Böyle bir ülkede artık sınıf savaşımın, devrimin, zorbalığa, faşizme, emperyalizme karşı direnişin filmi yapılabilir mi? Yapılamaz, yaptırmazlar. Toplum düzenini biraz ayrıntılı sergileyen ya da allegorik bir dille yeren bazı filmlere ise sansür uygular, yasaklarlar. (Bu ayrı bir yazı konusudur). Ama bu ülkede insanın psikolojik, cinsel sorunları alabildiğine işlenebilir, hatta bu desteklenir. Bunu değişen toplumdaki sosyalist gerçekçi anlayış gibi göstermek ise ancak Başkakov'ların işi ve görevidir.

Bu yazımızı tanınmış Fransız sinema yazarı Guy Hennebelle'in 1975'de yayınlanan "Dünya Sinemasının 15 Yılı" adlı kitabının "Doğu Avrupa" bölümünden bir alıntı ile bitirelim: "Elbette ki, Sovyetler Birliği'ndeki kitle protesto hareketleri ve grevlerinden — ki çeşitli Çin ve Arnavut kaynakları da bu olgulara tanıklık etmektedir— Sovyet filmlerinde hiç bir zaman söz edilmez. Ama yetkililer, acaba 'tüm halkın devleti'nde sınıf mücadelelerinin artık varolmadığını — gülmeksizin— öne sürecek kadar ileri gitmiyorlar mı? Bugün (Sovyet) filmlerinin çoğunda ideolojinin yerini tutan şey, sınıflarüstü bir 'hümanizm' dalgasıdır." (9)

(1) Cumhuriyet, 5,6,7 Ağustos 1980.
(2) "Çağımızın Sanatı", Gerçek Yayınevi, 1966, s. 71
(3) "Sanatta Sosyalist Gerçekçilik", Yeni Dünya Yay., 1976, s.21.
(4) Yeni Sinema, No. 14, Ocak 1968.
(5) Bu konuda bkz: Konuk Yayınlarından çıkan "Sosyalizm ve Kültür" adlı kitabın A. Karaganov imzasıyla çıkan "Sanat Deneyiminin Zenginleştirilmesi" bölümü.
(6) Milliyet Sanat, No: 263, 6 Şubat 1978.
(7) Sanat Emeği, No. 10, Aralık 1978.
(8) SSCB'de sansür hakkında bkz: Milliyet Sanat, No. 263, 6 Şubat 1978) ve (Tatiana Panshina'nın "Quinze Ans de Cinema Soviétique" adlı yazısı— "Cinéma 78" dergisi, No: 240).
(9) "Quinze Ans de Cinema Mondial, 1960-1975", Editions du Cérf, 1975, s. 276.

Yarımca Kültür ve Sanat Şenliğinde bugün

9. Yarımca Kültür ve Sanat Şenliği bugün açılıyor.

23 Ağustos'a dek sürecek olan şenliğin bugünkü programı şöyle: Yapay Gölün açılışı-KASK fotoğraf sergisinin açılışı-9. Kültür ve Sanat Şenliği Açılış Töreni-fotoğraf yarışması ödüllerinin dağıtılması-folklor çeşitlemesi (İstanbul ile Maltepe Belediyeleri folklor toplulukları gösterisi.)

17 Ağustos Pazar (yarın): Sinema gecesi-yılın en iyi yerli film ödülü-yılın en iyi TV filmi oyuncular ödülü-yılın en iyi film gösterisi "Adak",-Türkiye Sinema Yazarları Derneğinin katkısıyla düzenlenen geceye Yugoslav oyuncular, Lütfü Seyfullah, Yıldız Rıfat ile Yücel Çakmaklı, yazar, yapımcı, oyuncu olarak Tarık Dursun, Atıf Yılmaz, Tarık Akan, Necla Nazır, Erol Keskin, Yaman Okay, Haşmet Zeybek, Ahmet Mekin, Turgut Savaş katılacaklar.

17.Hacıbektaş Kültür ve Sanat Şenliği bugün başlıyor

Bu yıl 17.si gerçekleştirilecek olan Hacıbektaş Kültür ve Sanat Şenliği bugün başlayıp 20 Ağustosta sona erecek. Şenliğin programı ise şu şekilde belirlendi:

AÇIK OTURUMLAR: Basının İşlevi, Sinema Paneli, Şenliğin değerlendirilmesi

KONFERANSLAR: Hacıbektaş Veli'nin Çağdaş Yorumu, Şeyh Bedreddin.

HALK OYUNLARI: Hoy-Der, Kız Meslek Lisesi, Halkevleri Genel Merkezi Halk Oyunları ekipleri.

SAMAHLAR: Hoy-Der samah ekibi, Hacıbektaş Turizm Derneği Ankara Şubesi, Silifke Kırtıl samah ekibi, Sivas-Banaz samah ekibi.

OZANLAR: Korolar ekibi, Hacıbektaş çocuk korosu, Hacıbektaş halk türküleri korosu, gençlik korosu, ODTÜ korosu Fatsa çocuk korosu.

SERGİLER: Fotoğraf, karikatür, karma resim sergisi, Pir Sultan desen sergisi, çocuk yayınları sergisi.

TİYATRO: Hacıbektaş Tiyatro Kolu, Halkevleri Genel Merkezi Çocuk, Sokak Tiyatroları.

SİNEMA: Uzun, konulu, kısa film, slayt.

SPOR: Futbol, voleybol, atletizm, halk koşusu. Köy düzenlemeleri.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

ÖMER TANLAK'LA HOLLANDA'DA BİR GÜN

Yıldırım DAĞYELİ

-Peki sen silahla ateş ettin mi?
-Ettim.
Geceleri talime çıkardık.
Kedilere, köpeklere ateş ettim
Gazetecilerden "Ooo.." diye sesler yükseliyor.
Bunu gülüşmeler izliyor.
Ne bilsin Avrupalı gazeteciler!
İnsan canının bile kıymeti olmayan Türkiye'de kedi-köpeğin canının ne kıymeti olur!

Gazeteciler birbiri peşine Tanlak ile özel röportaj yapıyor.

BASIN TOPLANTISI 3 SAAT SÜRDÜ

Tanlak'ın açıklamaları Avrupalılara Nazi vahşetini hatırlattı

HOLLANDA'daki basın toplantısında açıklamaları biten Ömer Tanlak gazetecilerin soru yağmuruna tutuldu.

— Niçin girdin Ülkü Ocaklarına?

— Sağ görüşlü bir aileden geliyordum. Arkadaşlarım Etlik Lisesinde komünistlerle mücadele ettiğimizi söylüyorlardı. İlkin onları okuldan atmak için döğüşlere girdim, diyor Tanlak ve devam ediyor. Heyecanı biraz daha geçmiş. Biraz daha açılmış, rahatlamış. Artık gazetecilerin yüzüne bakabiliyor.

— Bozkurtların işlediği bir sürü cinayet anlattın. Sen de katıldın mı bunlara? Ya da kimlerden duydun?

— Etlik Ülkü Ocağında bana güvenirlerdi. Orada bana da anlatırlardı. Sınav için gittiğim Erzurum'da da anlattılar. Başka Ülkü Ocaklarına gidince de kimin hangi işe çıktığını anlatırlardı, diye yanıtlıyor Tanlak. Duyduğu cinayetleri ve faillerini tek tek yeniden sıralıyor.

— Sen hiç silah taşıdın mı, cinayete veya yaralamaya katıldın mı?

— Silah taşıdım. Etlik Ülkü Ocağının silahları vardı. İşe çıkanlara verirlerdi. Ayrıca benim de silahım vardı, diyor Tanlak. Sonra cinayete katıldığını, ama kendisinin adam vurmadığını anlatıyor. Baki Gülcan'ın iki işçiyi öldürdüğü Aksu olaylarını ayrıntılarıyla ortaya döküyor.

Kedi ve köpeklerin kıymeti

PEKİ sen silahla ne yaptın? Hiç ateş ettin mi?

— Ettim. Geceleri talime çıkardık. Kedilere, köpeklere ateş ettim.

Gazetecilerden "Ooo" diye sesler yükseliyor. Bunu gülüşmeler izliyor. Ne bilsin Avrupalı gazeteciler! İnsan canının bile kıymeti olmayan Türkiye'de, kedi-köpeğin canının ne kıymeti olur! Kuşkusuz o ana kadar Tanlak da, bırakalım insan canına kıymayı, Avrupa'da kedi-köpeğe fiske vurmanın bile büyük cezaları gerektirdiğini bilmiyordu!

Öldürme kararı

ÖLDÜRME kararını yüzüne mi söylediler?

— Evet.

— Kim söyledi?

— Piyangotepe olayından sonra Etlik Karakoluna olayı ben yaptım diye telefon etmiştim. Beni yakalasınlar, ben de olayı polise anlatayım istiyordum. Fakat yakalamadılar. Ertesi gün Yaşam pastan[illegible] lik Kollarından gelip bizi aldılar. Burası aranmaz, burada kalacaksınız dediler. Sonra da benim için ÜGD Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu'yla görüşmek üzere Sebahattin Gözlükaya'yı gönderdiler. Benden şüphelenmişlerdi. Etlik Karakolunun komiserinin oğlu Hamdi Cankılıç Etlik Ülkü Ocakları Yönetim Kurulu üyesi idi. Herhalde komiser oğluna söyledi. O da Genel Merkeze haber verdi.

Benim için görüşmeye gittiklerinde bir kahvede oturuyorduk. Ben de görüşeceğim dedim. Kalktık. MHP Gençlik Kolları Genel Merkezinin sokağına gelince görüşmeye gidenlerle karşılaştık. Görüşmeye gidenler Etlik Ülkü Ocakları Başkanı Abdurrahman Sarı ile konuştular. O da bana senin hakkında karar verdik dedi. Beni temizleyeceklermiş. Çünkü davadan döndüğümü anlamışlardı.

Tanlak: İşten sonra gidip MHP Gençlik Kolları Genel Merkezine rapor verirdik" Tanlak'ın Hollanda basın toplantısında soldan sağa: ömer Tanlak, HBF Başkanı E. Ümit Ağca, Hollanda Türkiye Halk Birliği Başkanı Niyazi Terzi.

25 cinayet aydınlandı

TANLAK'ın sözleri salonda soğuk duş etkisi yapıyor. Nazi vahşetini, SA ve SS terörünü yaşamış Avrupalılar, yerlerinde donup kalıyor. Salonda yalnız teyplerin sesi duyuluyor.

— Türk gazetecilerine yaptığın itirafın sonucu ne oldu?

— Bu açıklamalarda karanlık kalmış 25 kadar cinayeti aydınlattım. Faillerinin isimlerini verdim. Dördü yakalandı. Diğerleri aranıyor, diyor Tanlak. Sonra ekliyor: Bir kısmı da yüksek mevkilerde bulunduğu için Demirel hükümetinden himaye görüyor.

Basın toplantısı 3 saat sürüyor

BASIN toplantısı giderek samimi bir havaya bürünüyor. Tanlak içini döküyor. Gazeteciler sordukça soruyor. Genellikle kırkbeş dakika, bir saat süren basın toplantıları, şimdi bu alışılmışlığı aşıyor. Tanlak birbuçuk saattir konuşuyor. Sorular cinayetleri işleyenlerden silahların çeşidine, Genel Merkezde kimlere rapor verildiğinden bir ülkücünün işe çıkmadığı zamanlarda neler yaptığına kadar uzanıyor. Derken sorular MHP'nin Hollanda'daki faaliyetlerine yöneliyor. Almanya'daki faaliyetleri hakkında bilgi isteniyor. Saat 11.00'de başlayan basın toplantısı 14.00'e doğru sona eriyor.

Ayağa kalkan Tanlak, fotoğrafçıların hücumuna uğruyor. Boy boy, poz poz resimleri çekiliyor. Birkaç gazeteci özel röportaj rica ediyor. Basın Merkezinin bir odasında Tanlak ayrı ayrı onların da sorularını yanıtlıyor.

YARIN: "Orası benim vatanım"

HOLLANDA BASINI VE RADYOSU TANLAK'IN AÇIKLAMALARINA GENİŞ YER VERDİ

LAHEY (ÖZEL)

BİR yıl kadar önce MHP'den ayrılarak Aydınlık gazetesinde itirafları yayınlanan Ömer Tanlak'ın Hollanda hükümet merkezi Lahey'de (Den Haag) uluslararası basın merkezinde düzenlediği basın toplantısına Hollanda basını geniş yer ayırdı.

Hollanda Radyosu, basın toplantısını yorumsuz olarak uzun uzun anlattı. Hollanda gazetelerinin hepsi basın toplantısına geniş yer verdi. Çeşitli Hollanda gazetelerinin yazıları kısaca şöyledir:

Turken eisen verbod van Grijze Wolven

DEN HAAG, 23 juli – De Turkse fascistische organisatie Grijze Wolven moet in ons land worden verboden. De Nederlandse regering is op dit punt veel te passief. De onrust over de Turken in Nederland groeit. Steeds meer van hen lopen al uit voorzorg met een pistool op zak. Als de onrust ontaardt tot chaos en terrorisme onder de Turken, is de Nederlandse regering daarvoor verantwoordelijk.

NRC HANDELSBLAD:

"Türkler Bozkurtların yasaklanmasını istediler"

Hollanda'nın en büyük gazetesi olan NRC Handelsblad da basın toplantısına geniş yer verdi ve MHP'nin Hollanda'da huzuru bozduğu olgusunu haberde öne çıkardı. Niyazi Terzi'nin hükümeti göreve çağırmasına da değindi. Haberin son bölümünde Ömer Tanlak'ın Türkiye'deki karıştığı olaylar anlatıldı.

ALGEMEEN DAGBLAD: "Bozkurtlar yasaklansın"

Sağ eğilimli olan milyonlarca okuyucuya sahip bu gazete, "Bozkurtlar yasaklansın" başlığı altında verdiği haberi esas olarak MHP'nin Hollanda'daki faaliyetlerine ayırıyor. Hollanda Türkiye Halk Birliği Başkanı Niyazi Terzi'nin Hollanda hükümetini pasiflikle suçladığını belirten Hollanda'nın ikinci büyük gazetesi, basın toplantısı sonrasında HTHB tarafından hazırlanan "Bozkurt dosyası"nın ülkücü örgütün kapatılması için yeterli görülebileceğini vurguladı.

'Verbied de Grijze Wolven'

Turkse vereniging in Nederland klampt minister Wiegel aan

Slachtpartij

ONRUST IN NEDERLAND GROEIT

Turken eisen verbod van Grijze Wolven

„Progressieven worden geïntimideerd"

DE VOLKSRANT:

Türkler Bozkurtların yasaklanmasını talep ettiler

Sosyal-demokrat eğilimli ve Hollanda'nın üçüncü büyük gazetesi, MHP'nin Hollanda faaliyetlerine öncelikle yer verdi ve Niyazi Terzi'nin açıklamalarını yayınladı. "Türkler bozkurtların yasaklanmasını talep ettiler" başlığıyla verilen haberde, bozkurtların Hollanda'da huzuru bozduğu vurgulandı. Daha sonra Ömer Tanlak'ın açıklamalarına yer veren gazete, MHP'nin Türkiye'de 150 kadar gezici katil kadrosuna sahip olduğunu yazdı.

DE WAARHEID:

"Roterdam Bozkurtların Avrupa'daki merkezi"

Dossier voor regering en justitie

„Rotterdam Europees centrum Grijze Wolven"

Hollanda "Komünist" Partisi günlük gazetesi, basın toplantısına en geniş yer veren gazete. Son dönemlerde Sovyetlerle arasına çizgi çekmeye çalışan bu gazete, Niyazi Terzi tarafından hazırlanan Bozkurt Dosyasını "Bozkurtların yasaklanması için gerekli bütün belgeleri kapsıyor" diye değerlendirdi.

Gazete, Ömer Tanlak'ın Hollanda'ya yerleşmesinin anti-faşist mücadeleye katkı olduğunu belirtti.

TROUW: "Hollanda pasif-Türkler bozkurtların yasaklanmasını istediler"

Dinci ve büyük bir gazete olan Trouw, "Hollanda pasif. Türkler bozkurtların yasaklanmasını istediler" başlığı altında verdiği haberde, MHP'nin Hollanda faaliyetlerini öne çıkarttı. Tanlak'ın faaliyetlerine de geniş yer verdi

'Nederland is te passief'

Turken vragen verbod van de 'Grijze Wolven'

DEN HAAG (ANP) — De Turkse fascistische organisatie „Grijze Wolven" moet in ons land worden verboden. De Nederlandse regering is op dit punt veel te passief.

EX-GRIJZE WOLF: 'Turkse fascisten naar Rotterdam'

(Van onze verslaggever NICO POLAK)

DEN HAAG – De Turkse terreurorganisatie de Grijze Wolven wordt gefinancierd uit de opbrengsten van ...

HET VRİJE VOLK:

"Türk faşistleri Roterdam'a geliyor"

Sosyal-demokrat eğilimli bu gazete de esas olarak, basın toplantısında belgeleriyle anlatılan MHP'nin Türkiye ve Hollanda'daki faaliyetleri üzerinde durdu. Ömer Tanlak ve Niyazi Terzi'nin açıklamalarına geniş yer verdi.

Televizyonda Bugün

17.00 HABERLER

17.05 HEIDI

Sürekli filmin 12. bölümünde Heidi'nin köyüne bahar gelmek üzeredir. Heidi sevinçle baharı bekler.

17.30 GENÇ KAYAKÇI

Sürekli filmin bugünkü bölümünün adı "Yalancının Mumu"

18.20 POP MÜZİK

18.50 TV FİLMİ

Kırmızı Alarm

20.30 HABERLER

21.20 SOLISTLER GEÇIDI

22.25 TV'DE TÜRK SİNEMASI

24.00 HABERLER

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

Kasaroğlu: "Yorgun Savaşçı mutlaka ekrana gelecek"

TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu TRT'de hazırlanan yeni yönetmelik ile ilgili yaptığı basın toplantısında bir gazetecinin uzun süreden beri çekim çalışmaları aksayan "Yorgun Savaşçı" nın akıbeti konusundaki sorusunu "Mutlaka ekrana gelecek" diye cevaplandırdı.

Yorgun Savaşçı'nın çekiminin TRT'nin hatası yüzünden aksadığını belirten Kasaroğlu" Türk silahlı kuvvetleri ile işbirliği yapmakta geç kaldık gerekli metinler zamanında verilmedi ve resmi başvuru biraz gecikti" dedi. İkinci olarak da filmde rol alan sanatçıların bağlı olduğu sendikanın direnmesinin gecikmeye neden olduğunu ileri süren Kasaroğlu "Her halükarda Yorgun Savaşçı'yı bitireceğiz. Umut ederim ki dış ülkelere satma imkanı da bulacağız" dedi.

Kemal Tahir'in aynı adlı eserinden televizyona uyarlanacak dizi filmin çekimi 1979'da başlamıştı. Milli Mücadele yıllarını konu alan filmin Türk Silahlı Kuvvetleriyle işbirliği halinde çekilecek bölümlerinin metinleri geç verildiği için çekime ara verilmiş durumda. Halif Refiğ'in senaryolaştırdığı dizi filmde başrolleri Can Gürzap, Cüneyt Gökçer, Meral Orhonsay ve Erkan Yücel paylaşıyor.

18.50 Televizyon Filmi

Kırmızı Alarm

Yönetmen: William Hale
Oyuncular: William Devane, Michael Brandon, Adrianne Barbeau
Yapım Yılı: 1977

KONUSU

Atom enerjisiyle çalışan santrallerin insanlık için büyük bir tehlike olduğunu savunanlar seslerini duyurabilmek için her çareye başvuruyorlar. Atom santrallerine karşı tepkilerin arttığı bir dönemde çevrilen bu film de özellikle atom santrallerindeki sızıntının yarattığı tehlikeyi konu almış. İnsanlığın gelişiminin ürünü uygarlığın nasıl insanlığa karşı kullanıldığını gösteren "Kırmızı Alarm" bilgi verici, ilgiyle izlenebilecek, "İnsanlar Yaşadıkça" dizisini anımsatan olumlu bir yapım.

Radyoda neler var?

TRT 1

18.30'da Oyun havaları çalınacak: "Tarlaya ektim soğan", "Masa üstünde tepsi",, Elmaların yongası", Diyarbakır kadın oyun havası", "Süpürgesi yoncadan".

TRT–2

11.20'de Türküler Geçidinde Melek Tan'dan "Kars'a giderim Kars'a, Atilla İçli'den "Ordunun dereleri", Fatma Türkan Yamacı'dan "Çiçekler ekiliyor, Derdim çoktur hangisine yanayım", "Bir sigara ver bana", Seyit Al'dan "Ay gız adın yamandır" ve Nazmiye Coşkun'dan "Yaylanın gülü hoş olur" türkülerini dinleyebilirsiniz.

TRT–3

Saat 15.00'de Opera Sahneleri adlı programda 18. yüzyılda Almanya'da opera sanatı, anlatılarak Handel'in Jül Sezar ve Serses operalarından örnekler sunuluyor. Lemi Oğuz'un yaptığı program ayrıca, Gluck'un opera sanatında yaptığı reformu, Orpheus, Alceste ve İphigenie'nin Aulis operalarının tanıtımını içeriyor.